

НАРОДНА
ТВОРЧІСТЬ

ЗА МОТИВАМИ
ШЕВЧЕНКА

стор. 15

СПАДЩИНА

ПІЗНАЙ
СЕБЕ

стор. 6-7

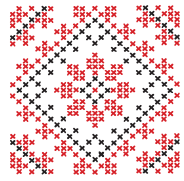
МИСТЕЦТВО

СОНЯЧНИЙ
ХУДОЖНИК

стор. 13

cultua.media

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№16 | 21 квітня 2017

загальнодержавна українська газета

ISSN 2519-4429

Нам тридцять років!

стор. 3-5

НАШ ІНДЕКС 60969

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА НА 2017 РІК: 3 МІСЯЦІ - 59,81 ГРН; 6 МІСЯЦІВ - 138,54 ГРН

ГОЛОВІ ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОГО ФОНДУ КУЛЬТУРИ, АКАДЕМІКУ НАН УКРАЇНИ Б.І. ОЛІЙНИКУ, ЧЛЕНАМ УКРАЇНСЬКОГО ФОНДУ КУЛЬТУРИ

Шановний Борисе Іллічу!
Шановні пані та панове!

Від імені Української Православної Церкви Київського Патріархату і від мене особисто прийміть сердечні вітання з нагоди ювілею – 30-ліття від часу заснування Українського фонду культури.

Культура виконує в житті особистості, суспільства, народу об'єднуючу, просвітницьку та виховну місію, подібно до людської пам'яті зберігає національну самосвідомість. Саме тому протягом століть поневолення чужоземні урядники намагалися всіляко обмежити, принизити, витравити українську культуру, забороняючи українську мову й книгодрукування, подаючи культуру нашого народу як вторинну, меншоважливу, відсталу.

В умовах поступового звільнення від тоталітарних кайданів минулого тридцять років тому ви взяли на себе місію відродження української культури, сприяння її збереженню, вивченню та гідному розвитку. І нині ця благородна місія потребує свого діяльного продовження, особливо в умовах нових викликів, спричинених у тому числі інформаційною агресією проти України.

Сердечно вітаючи всіх вас з ювілеєм тридцятиліття Фонду, бажаю кожному міцного здоров'я, сил, творчого натхнення та успіхів у важливій праці, а Українському фонду культури – розвитку і нових досягнень.

Закликаю на вас Боже благословення!

З повагою –
ФІЛАРЕТ,
Патріарх Київський і всієї Руси-України

ВІТАННЯ УФК ВІД МІНІСТРА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Шановні колеги, друзі!
Міністерство культури України вітає «Український Фонд Культури» – одну з перших і найбільш авторитетних громадських організацій України, із 30-річчям невтомної благодійної діяльності!

Усі Ваші творчі проекти і Програми знаходять всенародну підтримку на ниві духовного розвитку нації, а численні добродійні заслугують на вдячність держави та гідне пошанування.

Бажаємо «Українському Фонду Культури» подальших успіхів у благородній справі, творчих досягнень Вам та вдалих пошуків на безмежній ниві українського народного таланту.

З глибокою повагою,

Міністр культури України
Євген НИЩУК

ГОЛОВІ ПРАВЛІННЯ УФК, ПОЧЕСНОМУ ГРОМАДЯНИНУ МІСТА КИЄВА БОРИСУ ОЛІЙНИКУ, КОЛЕКТИВУ ВБО «УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД КУЛЬТУРИ»

Вельмишановний Борисе Іллічу!
Шановні працівники, добродійці Фонду!

Упродовж тридцяти років «Український фонд культури» на чолі з видатним киянином, академіком НАНУ, Героєм України Борисем Іллічем Олійником виступає істинним духовним центром європейського рівня, спрямованим на консолідацію багатогранних мистецьких процесів держави, продовжуючи кращі традиції вітчизняної культурно-просвітницької діяльності й виховання підростаючого покоління.

Щиро вітаю Вас, шановні друзі, зі славним ювілеєм, зичу міцного, козацького здоров'я, щастя, добробуту і миру у розбудові національної духовної культури.

З глибокою повагою,

Київський міський голова
Віталій КЛИЧКО
Квітень 2017 року

УКРАЇНСЬКОМУ ФОНДУ КУЛЬТУРИ

Шановний Борисе Іллічу!
Шановні добродії!

Прийміть щирі вітання з нагоди тридцятиріччя Вашої плідної праці. Український фонд культури став одним з тих громадських осередків країни, що започаткували новий напрямок у відродженні добродійних традицій в Україні. Змістовною організаційно-творчою роботою означилася діяльність Фонду щодо відтворення національної культурної спадщини, справжніх національних традицій.

Вирішення багатьох проблем у справі піднесення вітчизняної культури належить особисто Вам, Борисе Іллічу, Вашим добрим друзям і соратникам. Тож, вірю, що і надалі нові рясні сходи на ниві культурного розвитку збагатять і примножать світову славу української культури.

Успіхів і міцного здоров'я у Вашій благородній діяльності в ім'я української держави.

Леонід КУЧМА
м. Київ, квітень 2017 року

ШАНОВНИЙ БОРИСЕ ІЛЛІЧУ!

Президія Національної академії мистецтв України щиро вітає Вас та усіх Ваших колег з 30-річчям заснування Українського фонду культури. За ці роки велика кількість програм і заходів, ініційованих саме Вашою установою, незмінно сприяла піднесенню культурно-мистецької, духовної спадщини нашого народу, процесу збереження як матеріальних, так і нематеріальних пам'яток культури, становленню та підтримці обдарованої молоді, поверненню в Україну її скарбів і водночас – інтеграційним процесам української культури в світі. Пишаємося, що члени НАМ України постійно залучені до багатьох мистецьких акцій, які відбуваються у Фонді, та вдячні за підтримку з Вашого боку діяльності нашої установи.

Президент НАМ України,
академік А.В. ЧЕБИКІН

ГОЛОВІ ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОГО ФОНДУ КУЛЬТУРИ, ГЕРОЮ УКРАЇНИ, АКАДЕМІКУ НАН УКРАЇНИ БОРИСУ ОЛІЙНИКУ

Вельмишановний Борисе Іллічу!

Від Товариства «Знання» України, Національної академії педагогічних наук України сердечно вітаємо Вас невтомного сіяча знань, активного члена правління Товариства, українського поета-класика, вихователя юних, із 30-річчям славетного Українського фонду культури, який Ви очолюєте.

Високо цінуємо невтомну діяльність Фонду, подвижника розвитку національної культури! Пам'ятна Ваша боротьба за відкриття замовчуваних сторінок історії України, вшанування жертв Голодомору, звитяжців Незалежної України.

Щиро бажаємо Вам і сподвижникам Фонду доброго здоров'я, невичерпної енергії, нових великих досягнень у розвитку національної культури, невмирущих традицій і звичаїв Українського народу на благо рідної України!

Президент Товариства «Знання»
України, Президент НАПН України,
академік НАН України В. Г. КРЕМЕНЬ

Голова правління Товариства «Знання» України,
президент Університету сучасних знань Товариства,
член-кореспондент НАПН України В. І. КУШЕРЕЦЬ

СЛАВЕТНІ 30!

Болгарська громада Києва палко вітає Український фонд культури з гідним ювілеєм!

30 років – це чудовий вік! Час творити, складати нові плани, мріяти, дерзати, здобувати!

Гортаючи сторінки історії Фонду, згадуємо та зустрічаємо ціле сузір'я людей чудових, талановитих і завжди небайдужих до Її Величності Культури в усьому її світовому розмаїтті.

Тому ми глибоко вдячні за дбайливе й уважне Ваше ставлення до різних етносів в багатонаціональній Україні.

Свого часу Український фонд культури став засновником різних громадських товариств національних культур, що залучили до своїх лав інтелектуалів-ентузіастів, які з натхненням занурилися у справу відродження культур етносів і їх збагачення шляхом взаємодії поміж останніми на основі толерантності. Адже чим краще ми знаємо один одного, тим краще розуміємо. І це особливо є актуальним сьогодні, в цей складний кризовий час, коли перед нами повстає стільки викликів сучасності, але єднання і монолітність нам так конче потрібні!

Болгарська громада високо цінує і пишається такими відомими українськими митцями-болгаристами, як: Борис Олійник, Іван Драч, Дмитро Павличко, Олександр Бакуменко тощо. Ми глибоко шануємо світлу пам'ять Платона Воронька, Олександра Кеткова, Дмитра Білоуса, Миколи Сингаївського, вчених Павла Соханя, Наталії Шумади, Вікторії Захаржевської. Їх внесок у розвиток наших спільних українсько-болгарських культурних та наукових зв'язків є беззаперечно визначним!

Підтвердженням цієї тези є те, що Болгарія відзначала багатьох українських майстрів слова високими державними нагородами тощо. Але завжди для кожного творця найвищою нагородою є людська, читацька любов і захопленість талантом! Саме тому ми сьогодні, зазираючи у мудрі очі присутніх, аплодуємо їм усім стоячи та низько вклоняємося перед світлою пам'яттю тих, хто назавжди залишився у наших серцях!

«Нека само една дръзка мечта
въплътим във творение,
за да имаме право да легнем в пръстта,
дето спят толкова гении.»

Владимир Башев

«Хоч одну б сміливу нам ідею
втїлити в творінні,
щоб здобути право: статъ землею
де заснули генії нетлінні!»

Борис Олійник

Нехай Ваша невтомна праця, високий професіоналізм і творчий пошук й надалі сприяють розквіту нашій багатонаціональній і багатомовній Україні!

Хай навіки процвітають родинні культури України і Болгарії!

З пошаною,

Весела ЗАЛОПІНА,
Голова правління Київського товариства болгарської культури «Родолюбіє»

ТРИДЦЯТЬ РОКІВ ПОДВИЖНИЦТВА

– Минає 30 років відтоді, як було засновано ВБО «Український фонд культури». Створювався Фонд на перетині двох епох, у часи так званої «перебудови». Чи пам'ятаєте сьогодні, Борисе Іллічу, ті непрості часи інактоврення, часи зародження нового державного мислення? З чого все розпочиналося?

– Звичайно пам'ятаю, квітень 1987 року залишився яскравою сторінкою у моєму серці. Вже у середині 80-х років минулого століття відчувалося, що в державі багато чого варто суттєво змінювати й оновлювати як в економіці, так і в духовній сфері. У квітні 1985-го ця робота розпочалася проголошенням так званої «перебудови», яка на першопочатках знайшла підтримку в суспільстві: всі ми сподівалися на прогрес, на олюднення соціалізму. Проте вже з перших практичних дій стало зрозуміло, що обіцянним оновленням і не пахне, робота пішла, м'яко кажучи, не на поліпшення стану справ. Хоча світилися й позитивні здобутки, насамперед у духовній сфері, про що, зокрема, засвідчує і створення та діяльність Українського фонду культури. Тож, 11 квітня 1987 року був заснований Український фонд культури – благодійна громадська організація. Рішенням Київської міської ради для роботи апарату правління Фонду культури було надано службове приміщення по вулиці Липській, 16. (Тоді вона називалася вул. Рози Люксембург, 16). Ця будівля була занесена до реєстру пам'яток архітектури за №38, як особняк графа Уварова, побудований 1910 року. У 1917-ому Уварови продали свій будинок і невдовзі емігрували. Пізніше ця садиба мала різних господарів. По війні й до 1987 року тут містилися обласні управління МДБ й КДБ. Тож, попередніми користувачами будівля була занедбана й доведена до аварійного стану. Нам довелося навесні 1987 року рятувати її. Український фонд культури замовив реставрацію споруди

ФОРМУЛА ВІЧНОЇ ПОЕЗІЇ

Постать Бориса Олійника в українській культурі, політиці та соціумі унікальна. Його по праву можна назвати совістю українського народу.

Ім'я Бориса Ілліча стало символом української культури другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Без багаторічного повпреда, голови правління Українського фонду культури за межами нашої країни її не уявляють. Він автор понад півсотні книг віршів, поем, есе, публіцистики, що виходили друком в Україні, в усіх республіках колишнього СРСР, перекладалися багатьма мовами світу.

Борис Олійник – один із фундаторів Українського фонду культури, який із 1987 року і донині очолює на громадських засадах.

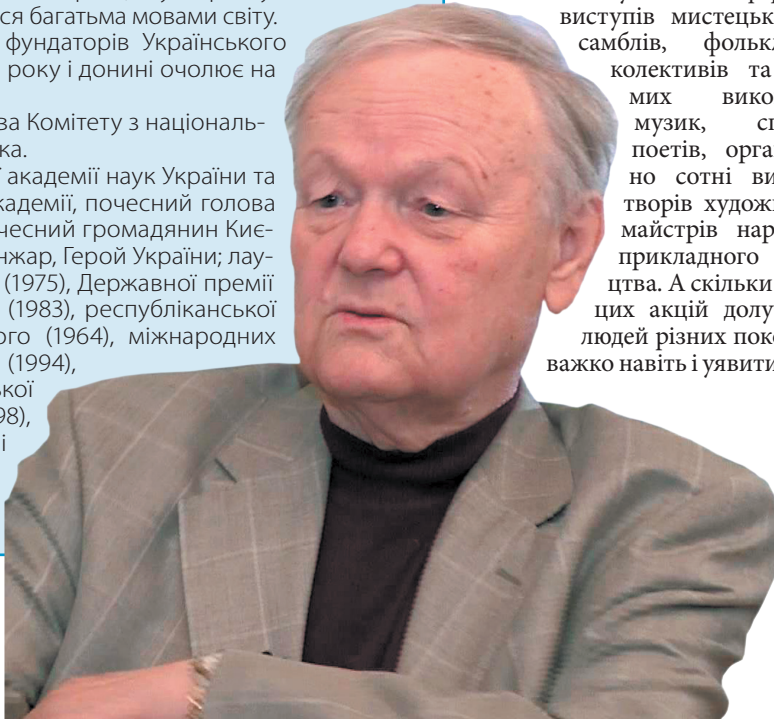
Із 2010 до 2016 року – голова Комітету з національних премій імені Т. Г. Шевченка.

Дійсний член Національної академії наук України та Міжнародної слов'янської академії, почесний голова Полтавського земляцтва, почесний громадянин Києва, Канева і рідних Нових Санжар, Герой України; лауреат Державної премії СРСР (1975), Державної премії України імені Т. Г. Шевченка (1983), республіканської премії імені М. Островського (1964), міжнародних премій імені Г. Сковороди (1994), «Дружба» (1997), югославської премії «Рицарське перо» (1998), міжнародної премії імені М. Шолохова (2001).

Вашій увазі – інтерв'ю з Борисом Іллічем.

Науково-реставраційним майстерням Держбуду УРСР і пристосував приміщення до здійснення культурологічних акцій, інтер'єри були відновлені у їхньому первісному вигляді. Ремонтно-реставраційні роботи тривали понад три роки. Їх виконували не лише провідні вітчизняні фахівці, а й відомі віденські й пітерські художники-реставратори. Вартість проектно-реставраційних робіт становила для УФК більше ніж півтора мільйони тодішніх карбованців. Крім Фонду культури до фінансування цих робіт прилучалося й Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, яке очолював академік Петро Тимофійович Тронько.

– Яка концептуальна ідея була покладена у створення Українського фонду культури та які головні напрямки й програми

УФК лягли в основу діяльності Фонду?

– На той час Український фонд культури став новою, у тих умовах найдемократичнішою благодійною громадською організацією, яка залучала широкі верстви населення держави та українців за її межами до дійової участі у відродженні й розвитку національної культури, відкривала перспективи для творчої діяльності самотутніх особистостей і колективів.

Від самого початку були визначені й довгострокові програми діяльності Фонду культури: «Пам'ять», «Краєзнавство», «Топоніміка», «Народна пісня, народна творчість», «Рідна мова», «Т. Г. Шевченко», «Молодь і культура», з якої згодом виділилася й окрема програма «Нові імена України», «Мистецтво одного села», «Повернення культурних та історичних цінностей в Україну», «Відродження культури народів, що мешкають в Україні» (з цією метою було створено чимало національно-культурних товариств). Зазначені програми УФК одержали визнання й всенародну підтримку.

Були створені обласні та міські осередки Українського фонду культури, які, здійснюючи названі загальноукраїнські програми, виробили і свої, регіональні напрямки, вкрай потрібні для подальшого збагачення духовної

скарбниці нашого народу, відродження призабутого вітчизняного минулого (подій, імен, народних обрядів, звичаїв, творінь людського генія).

Задля реалізації кожної культурологічної програми було проведено незліченну кількість творчих зустрічей, вечорів, концертів, вистав, наукових конференцій, виступів мистецьких ансамблів, фольклорних колективів та окремих виконавців, музик, співаків, поетів, організовано сотні виставок творів художників і майстрів народного прикладного мистецтва. А скільки до всіх цих акцій долучилося людей різних поколінь – важко навіть і уявити!

ляється панахида за загиблими від голоду.

Разом із Українським товариством охорони пам'яток історії і культури 1987 року перед керівництвом республіки та Міністерством оборони СРСР було порушено питання про відродження Києво-Могилянської академії та вивільнення військовим відомством їй же колись належних приміщень. Я особисто звернувся до маршала Дмитра Язова з листом, пропозицією з цього приводу, на якому він наклав позитивну резолюцію. Тож, перший вищий навчальний заклад України тоді був відновлений і нині діє у Києві на Подолі.

У 1987 році Фонд культури визначив одну зі своїх станових програм «Рідна мова». Отже саме під нашим крилом було засновано Товариство української мови імені Тараса Шевченка, яке згодом переросло у всеукраїнську «Просвіту».

Фонд культури здійснив головні організаційні заходи у відродженні вітчизняного краєзнавства та у створенні в березні 1990-го Спілки краєзнавців України на чолі з академіком Петром Троньком (царство йому Небесне), а в листопаді 1991 року організували першу Всеукраїнську конференцію з проблем відродження національної топоніміки – повернення історичних назв вулицям, майданам, містам і селам України. Матеріали передали до Верховної Ради України для врахування у законодавстві. Саме тоді ми повернули багатьом нашим національним святиням справжні історичні імена. Навіть наша вулиця, де міститься Фонд культури, стала Липською, а не Катеринівською чи Рози Люксембург.

УФК активно долучився до заснування Спілки кобзарів (нині Національна) та відкриття першої в історії України школи кобзарського мистецтва в селі Стрітвіці на Київщині, що успішно діє з 1989 року – нині Вища педагогічна школа кобзарського мистецтва. З її стін вишло у світ понад 250 співаків-бандуристів, які працюють вчителями музики, стали солістами у славлених мистецьких колективів України.

– До 200-літнього ювілею Т. Г. Шевченка у 2014-ому, власне, як і за всі 30 років існування УФК, однією з головних у діяльності Фонду є програма «Т. Г. Шевченко». Борисе Іллічу, розкажіть, будь ласка, про роботу вашої організації у цьому напрямку.

– Стосовно ж програми «Тарас Шевченко», сенс якої у прилученні якнайширшої громади до вивчення та пропаганди спадку поета і художника, збереженню пам'ятних місць, пов'язаних з його іменем, то вона для нас була і залишається пріоритетною. ►

Зліва направо: відомі письменники Леонід Вишеславський, Борис Олійник, Степан Олійник, Петро Ребро, Олесь Гончар, Іван Драч, Віталій Коротич та інші

► Адже Тарас Шевченко постає святинею, оберегом української нації, осередком активної пам'яті «чійх батьків, чий ми діти». Поважним і надзвичайним послом у вічність український народ не дарма обрав Великого Кобзаря, в образі і подобі його закодувавши свою мученицьку і славу історію, своє безсмертя.

Нам свого часу довелося вести й затяжну боротьбу із захисту Чернечої гори, заповідної території в Каневі від промислової забудови, опікуватися впорядкуванням інших місць, де перебував Тарас Григорович. На жаль, знову заврушили сили, які намагаються підкопати під святу гору. Великої шкоди завдано заповіднику новою, занадто модернізованою експозицією музею Т. Г. Шевченка біля його могили. В оновленому музеї не стало головного – Шевченківського духу, національної сутності музею, де вже не показані реліквії, пов'язані з перенесенням праху генія на рідну землю.

Разом із Братством шанувальників Т. Г. Шевченка, започаткованим при Фонді культури, та іншими організаціями ми взяли на себе головні турботи із проведення у квітні-травні 1991 року похоронів «Останній шлях Кобзаря» від Петербурга до Канева.

Спільно з товариством «Україна» УФК організував в обласних центрах гастролю капели бандуристів із Дестройта (США), зібрані ж кошти од виступів було переказано на відродження Києво-Могилянської академії.

Упродовж кількох років за нашої участі створювався художньо-документальний, багатосерійний кінофільм про життя і творчість нашого національного і світового генія. Відомий кінорежисер, світлої пам'яті, Станіслав Клименко благословив у світ значний, вкрай потрібний серіал, в якому простежується життєпис Шевченка. Автори стрічки сповідували у роботі Шевченкове: «Моя біографія – це історія мого народу».

З метою долучення до Шевченкової творчої спадщини широких верств населення в Україні та за її межами, особливо напередодні та під час 200-літнього ювілею Великого Кобзаря у 2014 році, УФК організував та проводив у різних варіаціях мистецькі вечори, присвячені нашому національному генію.

Разом із Державним музеєм Т. Г. Шевченка в Києві Фонд надав допомогу у створенні Кобзаревому музею в далекому казахському місті Аральську, де він перебував під час заслання.

Долучився УФК до спорудження пам'ятників Тарасові Шевченку у Львові, Санкт-Петербурзі, Білій Церкві на Київщині, в смт Нові Санжари на Полтавщині, Почаєві й Вишнівцях на Тернопільщині та в інших містах і селищах України. Навіть поگردдя в центральній ніші Національної опери ім. Т. Г. Шевченка в м. Києві встановлене за сприяння УФК.

ТРИДЦЯТЬ РОКІВ ПОДВИЖНИЦТВА

Свого часу Фонд допомагав відновленню будинку по вулиці Вишгородській, 5, в столиці, де перебував Тарас Григорович під час свого останнього приїзду в Україну, де він жив на околиці Києва – на Пріорці, на квартирі у В. М. Пешковської. Але поліція примусила його виїхати зі «Святого Києва». Нам вдалося витримати боротьбу за збереження меморіального будинку українського художника Фотія Красицького (1873–1944), внучатого невіжа Шевченка по сестрі Катерині. До цієї будівлі на Подолі в місті Києві підступили впритул новобудови, що загрожувало неocenенній пам'ятці.

Подією в українському народно-прикладному мистецтві стала й виставка тридцяти великих керамічних тарелій, сюжети яких взяті з творів Тараса Шевченка. Автор цих тарелій відтворив славний образ Кобзаря у символах України. Виставка відбулася у Золотій залі Українського фонду культури, Національному музеї Т. Г. Шевченка в Києві та музеї Канівського заповідника. За ці унікальні твори митець, член правління нашого Фонду, народний художник України Петро Печорний був удостоєний Шевченківської премії 2013 року. І це не поодинокі приклади у роботі активістів Українського фонду культури, які свою непересічну творчість присвятили українському генію.

на Київщині було створено «Музей трипільської культури», експозиція якого висвітлює українську праісторію. У 2006 році впорядкували на Байковому кладовищі у Києві могилу видатного художника, одного з найталановитіших ілюстраторів «Кобзаря» Івана Їжакевича. Встановили гранітну плиту з написом на раніше безіменному похованні Богдана Івановича та його дружини Варвари Миколаївни Ханенків на цвинтарі Видубицького монастиря. Коштом харківського відділення УФК у м. Харкові спорудили пам'ятник Григорію Сковороді. Відкрили пам'ятник Іванові Франку в селі Пустовіти на Київщині. За сприяння Фонду спорудили пам'ятник Богдану Хмельницькому в м. Ніжині на Чернігівщині. Встановили пам'ятник Івану Козловському у Києві. У 2012 році побудували пам'ятник Матері-Вдові у парку Перемоги в Києві, а також у грудні 2015-го в Умані на Черкащині відкрили пам'ятник Гонті та Залізняка.

– **Борисе Іллічу, як в умовах нинішньої концертно-виставкової діяльності Вам вдається проведення благодійних акцій Українського фонду культури?**

– Наприкінці 80-х – на початку 90-х для проведення благодійних акцій Українського фонду культури, зокрема й за програмою «Народна пісня, народна творчість» безкоштовно надавалися найпрестижніші зали і сцени столиці: оперного театру, палацу «Україна», Жовтневого палацу

дійну виставкову діяльність творів образотворчого мистецтва, народної творчості, декоративно-прикладного мистецтва, історичних цінностей, фотографій тощо.

Вперше після 30-х років ХХ століття експонувалися виставки робіт представниці школи бойчукістів Оксани Павленко, Івана Гончара – «Україна і українці», цікава добірка «Геній України на поштової листівці» (за матеріалами колекції філателіста М. Забоченя «Шевченкіана»).

Експозиційні зали УФК давно вже стали престижними. Молоді і знані художники прагнуть явити свій доробок глядачеві, бо відчують тут і фаховий підхід організаторів, і суто людське тепло. Щорічно у наших залах влаштовується близько 30 виставок тематичних, групових і персональних. А також відбувається понад півсотні концертів, презентацій книжок, причому безкоштовно, на благодійних засадах.

– **Із перших днів існування Фонд причетний до повернення в Україну культурних та історичних національних цінностей, які з різних причин опинилися за межами України. Пригадайте, Борисе Іллічу, нашим читачам цікаво, які то цінності?**

– Зокрема, були придбані рукописи Марка Вовчка з правками та автографами Івана Тургенева, Пантелеймона Куліша, питальник, складений її рукою, передсмертна записка та інші матеріали. Були повернуті окремі художні твори Тараса Шевченка, Іллі Рєпіна,

Зустріч Бориса Олійника із Раїсою Горбачовою в Українському фонді культури. 1987 р.

– **Борисе Іллічу, а які добродійні заходи УФК Вам найпам'ятніші?**

– Звісно, з діяльністю Українського фонду культури пов'язана реанімація народної традиції – добродійства, миром, громадою збирати статки на справу відродження, збереження та примноження скарбниці національної культури. За 30 років проведено значну кількість мистецьких добродійних акцій з цільовим призначенням зібраних коштів. Наприклад, у 1989-ому заснували Музей черняхівської культури на Київщині у селі Жуківці Обухівського району на матеріалах поселення черняхівської культури II–VII століть. У 2005 році добродійцями УФК в селищі Трипілья

культури, Українського драматичного театру ім. Івана Франка, Колонної зали філармонії, центру мистецтв «Український дім». Із переходом сфери культури на ринкові рейки це стало майже неможливим через відсутність в організаторів благодійних заходів коштів, до того ж чималих, для оплати оренди концертних приміщень, дорожнечу проїзду учасників мистецьких заходів до Києва та проживання у готелях міста.

Тож, за цих умов головні акції – мистецькі вечори, творчі зустрічі, експонування виставок, презентації книг – відбуваються переважно у двох залах Українського фонду культури. Від своїх першоджерел Фонд веде благо-

І. Труша, В. Касіяна, Д. Левицького, О. Архипенка, Я. Гніздовського, Й. Буковецького, О. Екстер, матеріали з творчого спадку письменників Богдана Лепкого, Уласа Самчука, диригента, композитора й музикознавця О. Кошиця, співака М. Менциньського, з Канади повернута унікальна ікона Охтирської Божої Матері. А також малярський спадок Володимира Винниченка, багато інших історичних, художніх цінностей, що зберігаються нині у національних музеях країни.

– **Борисе Іллічу, Український фонд культури і Ви особисто надаєте велику увагу ювілеям видатних діячів сучасної національної культури. Кілька слів про цей напрямок Вашої діяльності.**

– Схвального розголосу набула робота УФК у відзначенні визначних дат діячів національної культури, у проведенні пам'ятних вечорів, виставок, концертних виступів за програмою фонду «Пам'ять». У нашому активі, зокрема, проведення ювілейних заходів багатьох видатних художників, композиторів, письменників: Василя Симоненка, Дмитра Луценка, Андрія Малишка, Михайла Стельмаха, Максима Рильського, Володимира Сосюри, Павла Тичини, Олександра Білаша, Дмитра Білоуса, Юрія Ярмиша, Миколи Вінграновського, Миколи Сингаївського, Миколи Сома, Миколи Шудрі, Олексія Коломійця, Володимира Забаштанського, Михайла Ткача, Володимира Бровченка та інших наших незабутніх колег. Багатьом з цих видатних майстрів культури зусиллями центрального апарату Фонду та регіональних філій УФК були встановлені пам'ятники та меморіальні дошки. Приміром, за допомогою Лубенського відділення УФК було споруджено пам'ятник Василеві Симоненку в селі Біївці на Полтавщині, а за сприяння Білоцерківського відділення УФК – пам'ятник Миколі Вінграновському, у Києві – десятки меморіальних дошок (наприклад, меморіальна дошка на Хрещатику, навпроти Київської мерії одному з фундаторів УФК Олексі Коломійцю).

Ми пам'ятаємо і шануємо своїх соратників. Відкрили дошку видатному композиторові Олександр Білашу. В середині грудня 2016 року з нагоди роковин від дня смерті ми встановили меморіальну дошку одному з головних фундаторів Українського фонду культури Дмитрові Янку – заслуженому діячу мистецтв України, члену-кореспонденту Академії архітектури, творцю етнографічного музею просто неба у Пирогові.

– Борисе Іллічу, а які перспективи нині в Українському фонді культури у залученні молоді до національних культурних джерел?

– УФК від початку своєї діяльності надавав особливого значення творчості талановитої молоді. З 1991 року діє програма Фонду культури «Нові імена України», мета якої – підтримка юних талантів, допомога їм у творчому становленні, удосконаленні фахової майстерності, себто сприяння подальшому навчанню. УФК сприяє підготовці концертів окремих виконавців і колективів, допомагає в організації гастролей, започатковує щорічні стипендії. Програма спрямована на встановлення і підтримку юних мистецьких талантів усіх видів і жанрів творчої та виконавської діяльності в галузі літератури, музики, вокалу, образотворчого мистецтва, народної творчості. «Нові імена України» здобули серед громадськості поважного авторитету, і

Перший Президент України Леонід Кравчук і Борис Олійник серед ветеранів-фронтовиків

мають досить високий рейтинг. Щороку у творчих змаганнях беруть участь близько 150 виконавців віком від 6 до 20 років у різних номінаціях. За результатами огляду визначаються переможці, які удостоюються стипендій та дипломів УФК. За час дії програми стипендії отримали понад 500 її учасників і 800 нагороджені дипломами. Чимало з конкурсантів було рекомендовано на навчання до поважних вітчизняних та закордонних навчальних закладів, для участі у престижних міжнародних конкурсах, де вони ставали переможцями та призерами.

– Борисе Іллічу, знаю, що Український фонд культури завжди сприяв і сприяє відродженню культур усіх народів, які мешкають і діють в Україні. Яка Ваша участь у цьому процесі?

– Зокрема, було створено національно-культурні товариства єврейської, тюркомовних народів, асирійської, вірменської, грецької, німецької, російської, болгарської та інших національних громад України; Пушкінський і Слов'янський центри та інші асоціації й об'єднання. Ми подбали про їхню стартову діяльність. Спільно з національними товариствами влаштуємо республіканські фестивалі фольклорної творчості «Хороводи дружби». І тепер намагаємося всіляко допомагати у відродженні культурної спадщини національних меншин України.

– Борисе Іллічу, про що нині, напередодні 30-річного ювілею Українського фонду культури, Ви особливо хотіли б наголосити й сказати нашим читачам?

– Зрозуміло, що згадане мною – лише мала децима від сподіяного працівниками Українського фонду культури та добродійними подвижниками. Зробити можна було б і значно більше, аби наш осередок не перебував останніми роками у надзвичайній фінансово-економічній скруті. Ми діємо в реальних обставинах нашої країни, а вони, на превеликий жаль, поки що вкрай несприятливі для повноцінного розвитку національної культури.

За нинішнього стану в нашій державі зникає база для доброчинства. Матеріальний рівень переважної більшості населення – на межі виживання, а відтак і основа для громадського сприяння духовній сфері вкрай мізерна. На владні ж структури розраховувати не доводиться. Закон про благодійництво і благодійні організації, по суті, не заохочує до доброчинства тих, хто має фінансові можливості. Та і, на жаль, мало хто з них виявляє такі бажання.

Працівники нашої організації трудяться майже безоплатно, переважно на ентузіазмі, але з вірою у краще майбутнє роблять усе можливе для примноження духовних надбань народу. Тут я хотів би відзначити найбільш активних подвижників УФК: Олександра Бакуменка, Миколу Шелеста, Світлану Глух, Анатолія Гаю, Дмитра Будкова, Олександра Дудку, Олександра Логвиненка... Та останнім часом навіть у них опускаються руки і постає запитання: чому нам заважають працювати, вигадувати під нашу організацію фантастичні податки? Задля кого ж ми працюємо? Якщо задля держави, то чи є вона у нас повноростою? У нинішньому стані – це скоріше територія, поділена між кланами, і чимало з можновладців просто обслуговують їх. То чи до національної культури тим, що сидять на валізах, і за першої ж тривоги, зникають за бутром, де їм вже приготований і стіл, і дім?

Наступ на кореневу систему нації іде, як ніколи, знахабніло й відкрито. Може, хтось думає, що злочинний хаос у забудові Києва – це лише прояв хапального рефлексу? Отямате, громадо! За цим проглядається підступний намір змінити історичний профіль Києва, аби нащадки втратили нить історичної пам'яті. В селах України, в праоснові народної культури, зникають школи та інші культурно-освітні заклади.

Що ж, перебудемо й це, бо на ниві Українського фонду культури трудяться люди, для яких хліб насущний неможливий без хліба духовного...

Спілкувався Максим ДЕРКАЧ

ПРОВІДНИКАМ В ЄВРОПУ ОБІЙСТЯ НЕ ПОТРІБНЕ?

Чернівецьке обласне відділення Українського фонду культури засноване у жовтні 1987 року. При ньому створені національні товариства: Румунське (ім. М. Емінеску), Єврейське (ім. Е. Штейнберга), Польське (ім. А. Міцкевича). Багато зроблено задля повернення імен буковинців, яких знав світ, а на Батьківщині – ні, призабутих. Накладом фонду видано книги: поезії П. Целана «Меридіан серця» (перше видання укр. мовою), «Опанас Шевчукевич», «Буковинський танець» тощо.

Відділення у 1997 році підняло над Чернівцями прапор Ради Європи, організувавши з нею художній проект за участю 24 митців із 14 країн. Проект «Меридіан серця», об'єднавши відомих у світі художників, поетів, музикантів, мала Батьківщина яких Буковина, мандрував Україною, Данією, Фран-

цією, Румунією, Польщею, Іспанією. Із французькою організацією «Фенікс» (президент наш крайнин, відомий французький художник Т. Вірста) проведені пленери з українськими митцями, виставки у Франції, Україні; концерти в Коломбо, Парижі, Манді (Франція).

Організовували в Румунії концерти, присвячені Шевченківським дням, Дню Незалежності.

Із облуправлінням культури підняли на високий рівень обласну мистецьку програму «Нові імена» (є відзнаки УФК, учасники – солісти опер України, інших країн). Але важко працювати, не маючи приміщення, зарплати, не завжди підтримують у владних структурах.

Валентина ДІАКОВСЬКА,
голова Чернівецького обласного відділення УФК, заслужений працівник культури України

«ВЕЛОСИПЕД НЕ ПАДАЄ, БО ЙОМУ НІКОЛИ»

Не маючи фінансування внаслідок зняття Верховною Радою пільгового оподаткування, в Українському фонді культури вирішили: рушій – подвижники.

У Харкові працюємо у складчину. Зі спілкою етнологів і фольклористів проводимо відкритий фестиваль традиційної народної культури для дітей. 23 березня відзначили 25-ліття творчості дитячого фольклористичного гурту «Мережка» (при українській гімназії № 6 ім. П. Грабовського). Із керівником, заслуженою артисткою Мирославою Семеновою, гуртківці у селах Харківщини, Сумщини, Полтавщини записали перлини народної пісенної творчості, які відтворюють на сцені.

Міський театр народної музики України «Обереги», на чолі з керівником, членом правління ХОВ УФК, заслуженим діячем мистецтв композитором Ю. Алжневим, за 30 років провів майже

сотні виступів у Польщі, на Кіпрі, в США, Україні.

Ліцей мистецтв щороку на «Нові імена України» надсилає роботи юних художників (не поверталися без нагород). Виховує їх наш активіст, відмінник освіти С. Грічанок.

Іздимо з літераторами до воїнів АТО на Башкирівський полігон. Із видавництвом «Майдан» підготували й видали Деркачівську антологію «Тут здавна люди сонце несли...»

Літературний огляд-конкурс «Молода Слобожанщина» з минулого року – регіональний. За підсумками виходить альманах «Левада».

Більше зробили б, якби державникам до нас не було байдуже. Отож велосипед не падає, бо йому ніколи.

Віктор БОЙКО,
голова Харківського обласного відділення УФК

Ансамбль «Обереги» представляє слухачам Віктор Бойко

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА: «ДУМАЙ ПРО ВІЧНЕ...»

Духовна спадщина

Григорія Сковорода не може не викликати у нас, громадян України почуттів: патріотичних, національної гідності та великої поваги до українців серед народів світу.

Далеко не кожна нація може пишатися своїми видатними особистостями, мислителями, визнаними в усьому світі. Нація, яка підносить своїх славетних Предтеч до рівня національної ідеології, стає великою. Яскравим прикладом тому є китайський народ, який у національному духовному вченні спирається на філософію свого геніального земляка, давнього філософа Конфуція (Кун-цзи). Його філософія споконвіку для китайців була державною релігією. Ще у VI столітті до нашої ери філософ-ідеаліст Конфуцій заснував суспільно-політичне й етичне вчення, в якому підтримував справедливую державну владу та виступав проти соціальної нерівності. Сьогодні, в умовах широкого наступу антидуховних фронтів на душі українців, творчість Григорія Сковорода вимагає нового: усвідомлення науковцями, філософами-державотворцями, прочитання нашими громадянами, глибокого вивчення літературознавцями, уважного поширення, насамперед серед молоді, зокрема і засобами образотворчого мистецтва та художнього слова. На мою думку, філософське вчення Григорія Сковорода має стати національною ідеологією й державною релігією українського народу. Тоді Україна матиме далекоглядні перспективи розвитку.

1 грудня 2012 року в Українському фонді культури (далі – УФК) під головуванням Бориса Олійника був створений Всеукраїнський громадський оргкомітет із відзначення 300-літнього ювілею Григорія Сковорода. Тоді ж була затверджена й довгострокова всеукраїнська програма УФК «Григорій Сковорода – 300».

Сьогодні український народ уже дійшов глибокого розуміння, що моральне вчення Сковорода може стати кровоносною системою у всебічній розбудові незалежної демократичної України. Особливо коли країна проводить курс на системне реформування економіки, на прагматичний професіоналізм в управлінні, подолання бідності, підвищення народного добробуту, на суспільний розвиток та стабільність. Уже були в історії людства часи, коли економічний фактор, спрямований лише на примноження матеріального багатства, знищу-

вав історію, перетворюючи її на лінійне продовження виробничої маси. Суспільний стан тільки тоді досягає міцності й успіху, національної згуртованості та достатнього добробуту, коли поєднує в собі економічне реформування, матеріальне зростання у загальному етичному контексті. Розумне співвідношення між виробництвом і споживанням, стимулювання продуктивних сил на задоволення матеріальних потреб та духовних запитів людини, набувши сьогодні терміну сталого розвитку, стає головним мірилом суспільного прогресу. Тож, трактуючи на сучасний лад філософські постулати Григорія Сковорода, звернувшись до творів мандрівного філософа, подо-

для багатьох його сучасних спадкоємців. Адже особисте щастя людини водночас є настільки категорією суспільною, всезагальною, що органічно вписується в перебіг нашого життя. Отож щастя людини прямо випливає з Божого Промислу, з вищої мети розвитку незалежної Української держави. Тож з Богом – до щастя людини!

Як на мене, яскравим прикладом сучасної пропаганди Сковородинівського слова в Україні став почесний громадянин Чорнух, відомий публіцист, Шевченківський лауреат, член правління УФК Володимир Стадниченко. Спираючись на однодумців і колег, він започаткував громадський комітет із

Олександр Бакуменко

лавши їхній старокнижний мовний бар'єр, спроектувавши зміст його трактатів, можна зробити висновок, що нині проголошений сталий розвиток суспільства витікає з філософії Сковорода, продукується його глибокомисленим вченням із деякими моральними застереженнями. Постійний розвиток враховує та поєднує сьогоденні інтереси суспільства із потребами майбутніх людських поколінь. Сьогодні й завтра стають нерозривно взаємозалежними для готовності сприйняття ідей філософа, в яких були приховані ази незмінного розвитку й дерзновенності людського щастя, а також головна умова людського існування – свобода.

Гасло Сковорода: «Дерзни бути щасливим» стало дороговказом

унікальної спадщини видатного українського мислителя Григорія Сковорода, який очолив голова Українського фонду культури, Герой України, поет-академік Борис Олійник. У своїй подвижницькій справі Володимир Стадниченко вирішив відновити світові й нам, українцям, забути пласти національної духовності, історії та культури. Він запропонував на державному рівні вирішити питання про видання повного зібрання творів українського генія, про створення у Києві національного музею Григорія Сковорода й подальшого розвитку музейної справи у Чорнухах на Полтавщині, у Сковородинівці на Харківщині, у місцях перебування видатного мандрівного філософа.

Значення Сковорода в нашому житті з року в рік зростатиме. Сподіваємося, що реалізацією великого проекту «Григорій Сковорода – 300», запропонованого Володимиром Стадниченком, ми зупинимо катастрофічний злам нашого життя, переможемо зростаюче моральне зубожіння, що висушує наші серця, захистимо високі українські цінності. І тим самим наповнимо активною протидією гіркий роздум Олесь Гончара, який він довірив своєму щоденнику 27 січня 1992 року: «Нормальне життя людства скінчилося десь років 200 тому, в сквородинівські часи. Наближаємося до останнього Божого суду, чи вже навіть вступили в його смугу. Це буде не один день, а цілий льодовиковий період агоній роду людського, аморальності, бездуховності». Сьогодні Олесь Терентійович тільки б посилив свій нещадний висновок. Розтопити льодовик безнадії, зневіри, духовного зубожіння, відвернути «останній Божий суд» допоможе духовний геній нації – Григорій Савич Сковорода. А для цього треба скористатися великим концептуальним вченням мандрівного філософа й зосередитися усім миром на сталому розвитку державотворення. Вельми актуальними є сьогодні його слова: «Сотворим світ получший, созиждем день веселейший...»

Творчість Сковорода не лише для мене, а й для всіх українців має національне й загальнолюдське значення. «Світ ловив мене, але не спіймав», – такі слова заповів він написати на своїй могилі. Можемо сказати, що світ і досі ловить його мудрі слова, приміряючи до нинішнього часу. Такі постаті, як Григорій Сковорода, мають консолідувати націю у складний час духовного відродження, працювати для перспектив української громади. Без відродження духовності не можлива розбудова нашої держави, і творчість Сковорода служить цій великій справі. Хоча й важко було нашому народові впродовж трьох

століть зберегти побутові, автентичні експонати, що відбивали епоху Сковорода, часи його просвітницької діяльності, але нам, його нащадкам, треба зберегти землю, її національні традиції та самобутні народні звичаї. Адже у цій благословенній землі закопана пуповина нашого видатного філософа-просвітителя, який посідає почесне місце в історії української та світової культури.

Під козацьким селом Ковалі, що біля Чорнух, на гребні пагорба, з якого тепер збігає вниз маленькими дубочками майбутній гай, у жовтні 2010 року всеукраїнська громада шанувальників видатного філософа на честь його 300-літнього ювілею заклала Сковородинівську діброву червоних дубків. У 2022 році цим дубочкам піде тринадцятий рік, – вік, коли дерева піднімуться вгору і стануть у зріст людини, вік, у якому Гриць Сковорода вирушив із Чорнух до Києво-Могилянської академії здобувати знання. Містика та символіка завжди перебувають поруч, життя нескінченне... Як на мене, ці 300 дубків разом із книжками Володимира Стадниченка «Іду за Сковородою. Сповідь у любові до вчителя» (2002) та «Садівник щастя. Сковорода як дзеркало України» (2012), «Учитель життя. Сковорода як гасло часу» (2016), а також із літературним заповітом Стадниченка, стануть живим пам'ятником не лише Григорію Сковороді, а й усім ініціаторам й організаторам проекту «Григорій Сковорода – 300». І це природно, адже їм уже далеко за сімдесят, і вони ніби нагадують майбутнім спадкоємцям про мудру Сковородинівську заповідь: «Не думай про час, думай про вічне...»

І тим вічним у житті українського народу мають залишатися непересічні цінності нашого національного й духовного спадку.

Олександр БАКУМЕНКО,
лауреат Міжнародної літературно-мистецької премії імені Григорія Сковорода, Київ

ГРОМАДСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

З ПІДГОТОВКИ Й ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКИХ СКОВОРОДИНІВСЬКИХ НАВЧАНЬ «ПІЗНАЙ СЕБЕ»

Борис ОЛІЙНИК – голова Громадського організаційного комітету Національного проекту «Григорій Сковорода – 300», голова Українського фонду культури, академік НАН України – співголова Оргкомітету;

Лілія ГРИНЕВИЧ – міністр освіти і науки України – співголова Оргкомітету (за згодою);

Олександр БАКУМЕНКО – перший заступник голови Правління Українського фонду культури, письменник (за згодою);

Марія БАРТОЛІНІ – професор Міланського університету, філософ, сквородинознавець (за згодою);

Наталія БЕСКОВА – заступник директора Департаменту шкільної освіти Міністерства освіти і науки України – заступник співголови Оргкомітету (за згодою);

Інна БІЛЬЧЕНКО – директор Меморіального музею Г. С. Сковороди (м. Переяслав-Хмельницький) (за згодою);

Анатолій ГАЙ – голова Київської обласної організації Національної спілки письменників України, член правління НСПУ (за згодою);

Сергій ГАЛЬЧЕНКО – заступник директора з наукової та видавничої діяльності Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, літературознавець (за згодою);

Іван ГРИШИН – директор Інституту інноваційного менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, професор (за згодою);

Леся ДОВГА – доцент кафедри культурології Національного університету «Киево-Могилянська академія», філософ, культуролог (за згодою);

Станіслав ДОВГИЙ – президент Малої академії наук України, член-кореспондент НАН України (за згодою);

Людмила ІВАНОВА – директор Міжнародної української школи (за згодою);

Алла КОБИНЕЦЬ – доцент Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка – секретар Оргкомітету;

Алла КОВТУН – головний редактор видавництва «Успіх і кар'єра», журналіст, автор концепції Всеукраїнського дитячого фестивалю музичного мистецтва «Грицева сопілка»;

Микола КОРПАНЮК – директор Центру Сквородинознавства Переяслав-Хмельницького педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, академік АН вищої освіти України (за згодою);

Василь КУШЕРЕЦЬ – голова правління Товариства «Знання» України, філософ (за згодою);

Микола ЛИСЕНКО – голова ГО «Чорнухинське земляцтво» (смт Чорнухи) (за згодою);

Віра МЕЛЬНИК – кінорежисер, член Національної спілки кінематографістів України;

Наталія МИЦАЙ – директор Національного літературно-меморіального музею Г. С. Сковороди (с. Сквородинівка) (за згодою);

Павло МОВЧАН – голова Всеукраїнського товариства «Промісвіт» імені Тараса Шевченка, письменник (за згодою);

Міхаель МОЗЕР – президент Міжнародної асоціації українців, професор Інституту славистики Віденського університету (за згодою);

Олександра ОЛІЙНИК – секретар правління Національної спілки композиторів України з міжнародних зв'язків, проректор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, член Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, музикознавець (за згодою);

Роланд ПІЧ – професор Українського вільного університету, філософ, сквородинознавець (м. Мюнхен) (за згодою);

Валерій РЕШЕТИНСЬКИЙ – директор Інституту генези життя та Всесвіту, керівник Духовно-просвітницького центру Києва «Християнська надія», письменник (за згодою);

Людмила РІНГІС – керівник клубу «Дорогами до прекрасного» Національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, журналіст (за згодою);

Володимир СТАДНИЧЕНКО – заступник голови Громадського організаційного комітету Національного проекту «Григорій Сковорода – 300», публіцист;

Ярослава СТРАТІЙ – старший науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України;

Микола СУЛИМА – заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу історії української літератури Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, член-кореспондент НАН України, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, літературознавець, педагог (за згодою);

Микола ТОМЕНКО – голова Благодійної організації «Фонд Миколи Томенка «Рідна країна» (за згодою);

Леонід УШКАЛОВ – професор Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, літературознавець, письменник, сквородинознавець (за згодою);

Олександр ШОКАЛО – автор концепції Всеукраїнських Сквородинських навчань «Пізнай себе», головний редактор журналу «Український світ», літературознавець, культуролог – заступник співголови Оргкомітету;

Іван ЯЦКАНИН – голова Спілки українських письменників Словаччини, головний редактор літературно-мистецького й публіцистичного журналу «Дукля» та журналу для дітей «Веселка» (м. Пряшів).

ІЗ ТЕЗКОЮ ПОЛТАВА НЕ ЗАНУДЬГУЄ

Оркестр «Полтава» – візитна картка міста. «Єдиний духовий оркестр, з яким можу співати. Так лагідно, наче диригент несе вас на руках...» – солістка «Дікапо-опера» (Нью-Йорк) Олександра Грабова.

Відомий в Україні і за її межами духовий оркестр, за плечима у якого більш як 2000 виступів, а в репертуарі понад 800 творів українських та зарубіжних авторів, був створений 1995 року. Засновником, а відтак головним диригентом і художнім керівником став музикант, викладач, громадський діяч, член правління Полтавського обласного відділення Українського фонду культури та обласного відділення Національної музичної спілки, заслужений артист України Едуард Головашич. Почесну назву «Полтава» колективу присвоєно 2002 року.

Виступ оркестру – складова частина заходів державного та регіонального значення у місті, звітних концертів у Національному палаці «Україна». Колектив – учасник культурно-мистецьких заходів полтавського земляцтва у столичному Українському домі, концертної програми у Національній філармонії імені М. Лисенка в Києві; побував на гастролях у містах земель Фільдера (ФРН).

Під орудою Едуарда Головашича оркестр став лауреатом Між-

народного фестивалю-конкурсу «Золотий грифон» (1998, 2000), Всеукраїнського фестивалю-конкурсу на кращий духовий оркестр «Трускавець представляє» (2004), учасником та лауреатом, володарем Гран-прі Міжнародного фестивалю-конкурсу «Фанфари Ялти» 5 років поспіль.

На базі оркестру діє квінтет тромбонів «Класика», з найкращих музикантів створено біг-бэнд (Гран-прі фестивалю-конкурсу «Фанфари Ялти 2013»).

«Полтава» виконує світові хіти. Створено концертні програми: «Його величність Штраус», «Дунаєвський – геній ХХ сторіччя», «В городском саду играет духовой оркестр» (для ветеранів), «Концерти для молоді», «Святий Миколай запалює зірки» (за участю дітей) тощо. Більш ніж 20 джазових програм створено спеціально до Всесвітнього дня музики та Дня закоханих.

Разом із Полтавським обласним відділенням Українського фонду культури – вже третє десятиліття унікальний колектив і його талановитий керівник – успішно реалізують місію з пропаганди та розвитку національної культури.

Олександра СИДОРЕНКО,
голова Полтавського обласного відділення УФК,
заслужений працівник культури України

КРИШТАЛЕВА ТРОЯНДА ДЛЯ АМАТОРА

У Києві презентували аматорський конкурс імені Максима Рильського – Всеукраїнський поетичний вернісаж «Троянди й виноград».

Організатори – родинний фонд Максима Рильського, Український фонд культури та Київський літературно-меморіальний музей М. Т. Рильського, за підтримки корпорації «Еталон». За словами Б. Олійника, це найбільший

в Україні аматорський поетичний конкурс; а також найбільш демократичний, оскільки не має жодних обмежень: аби лише жила в людині поетична іскра Божа.

Марафон триватиме до вересня включно, після чого журі, у складі якого Б. Олійник, І. Драч, М. Луків, П. Засенко, В. Бутко, С. Шевченко, В. Колесник і М. Рильський-онук, – визначить близько 12 лауреатів. Їх запро-

сять до Києва на літературно-мистецький вечір – урочисту церемонію вшанування. Гості читатимуть свої вірші, отримають дипломи та почесні відзнаки – кришталеві троянди.

Згідно з Положенням конкурсу, передбачено 4 номінації: патріотична, філософська, інтимна, пейзажна лірика. Від кожного учасника чекають кілька віршів у друкованому вигляді – загальним обсягом до 150 рядків. Надсила-

те їх на адресу Музею М. Рильського: 03039, Київ-39, вул. Максима Рильського, 7 – з поштою «Поетичний вернісаж». Крайня дата, яка може бути вказана на поштовому штампелі, – 25 вересня 2017 року. Учасники мають назвати номінацію твору та надати дані про себе – ПІБ, повна поштова адреса, контактний телефон, вік, освіта, місце роботи, посада.

Надіслані твори не рецензуються та не повертаються.

Воїни 72-ої окремої механізованої бригади щиро вітають членів найчисельнішого і найавторитетнішого фонду нашої держави – Українського фонду культури – із 30-річчям від дня створення.

І в мирний час, і нині, в умовах розв'язаної недружнім північним сусідом, неоголошеної війни, митці – члени Фонду – під час своїх приїздів у підрозділи з'єднання дарують нам високі зразки укра-

їни, автор вікопомного роману про наше з'єднання «Прапороносці», видатний письменник і державний діяч Олесь Гончар.

Вдячні активістам Фонду – військовим журналістам Анатолію і Юрію Гаям – за те, що майже рік у бойових умовах вони за власний кошт і за кошти добровільних помічників-волонтерів випускали бойовий інформаційний вісник нашої бригади.

З ЮВІЛЕЄМ, ДІЯЧІ КУЛЬТУРИ!

Тут, на передовій лінії протистояння цивілізованого світу, до якого, долаючи всі перепони, йде Україна, – і дикого, жорсткого, загарбницького світу новітньої російської орди на чолі з новоявленим Батиєм-Путіним, ви, шановні діячі культури і мистецтва, додаєте нам сил і снаги, непохитної віри у нашу неминучу перемогу.

Бажаємо активу Фонду щастя, здоров'я, здійснення усіх творчих задумів, а всім нам – якнайшвидшої перемоги і відновлення територіальної цілісності нашої держави.

За дорученням воїнів з'єднання – командир 72-ої окремої механізованої бригади, кавалер ордена Богдана Хмельницького III ступеня, полковник Андрій СОКОЛОВ
Діюча армія, місто Авдіївка

їнської національної та світової культури, додають сил, викликають у серцях гордість за наш працелюбний, талановитий, мужній народ.

Ми пишаємося тим, що поруч із видатним поетом, академіком, Героєм України Борисом Олійником – біля витоків вашого Фонду стояв наш однополчанин часів

ПЛЕНЕР У ГВАРДІЙЦІВ

Приїзд у зону проведення антитерористичної операції журналістів, письменників, співаків чи музикантів – хоча й не повсякденне, проте звичне явище. А от робота на передовій майстра пензля – подія справді незвичайна.

Молода художниця, випускниця відділення образотворчого мистецтва Київського національного університету будівництва і архітектури Олеся Курило – вирішила створити серію художніх портретів героїв АТО, які відзначились у боях із московитами на Маріупольському напрямку. Перебуваючи безпосередньо у підрозді-

лах нашої гвардійської частини, вона вугіллям, олівцем, гуашшю та олійними фарбами зафіксувала кращих бійців і командирів нашого батальйону.

Художниця не забуває нас і нині. Нещодавно ми отримали від неї листа, з якого дізналися, що майстриня готує до видання альбом своїх робіт, присвячених воїнам нашої бригади, який обіцяє надіслати після виходу його у світ.

Капітан Іван ДУБЕЙ,
заступник командира 1-го батальйону,
в/ч польова пошта В 0849

СИЛЬНІШІ ВІД КУЛЬ І СНАРЯДІВ

Згуртовані у Міжконфесійний батальйон військових капеланів, українські патріоти з різних церков нашої держави проводять велику духовну роботу серед бійців сектора «М».

На знімку:
координатор Міжконфесійного батальйону, священник Є. Коваленко – на фронті третій рік

ПИСЬМЕННИЦЬКЕ СЛОВО ПРО «ПРАПОРНОСЦІВ»

Із перших днів російського збройного вторгнення у східні та південно-східні райони Луганської і Донецької областей активісти Українського фонду культури долучились до волонтерського руху для підтримки воїнів Збройних сил України, які стали на шляху агресора. За роки неоголошеної україно-російської війни відбулись десятки виїздів у зону проведення АТО із зібраними для наших захисників речами, продуктами, бібліотечками книг, з концертами і пересувними виставками картин. На цій світлині зафіксовано один із таких виїздів письменників, журналістів, художників і співаків до воїнів-десантників 95-ої аеромобільної бригади, яка тримала оборону неподалік Краматорська

Майже рік – спочатку під Волновахою, а останні місяці під Авдіївкою – заступник голови Українського фонду культури з правничих питань Анатолій Гай і його син, член Національної спілки письменників України Юрій Гай випускають військові вісники 72-ої окремої механізованої бригади – «Знамено перемоги» та «Честь і воля».

Цей підрозділ Збройних сил України для реалізації свого пілотного проекту з випуску військових інформаційних вісників, що покликані відродити забуті колишні «дивізійки» як ідеологічну зброю у військах проти брехливої й агресивної пропаганди «руско-го міра», батько й син Гаї вибрали не випадково. Саме у цьому з'єднанні в роки війни – пройшов від Кіровоградщини до Праги Олесь Гончар, активний ініціатор створення Українського фонду культури і багатолітній член його правління, а на фронті – сержант-мінOMETНИК, згодом автор «Прапороносців» – одного з найкращих романів про велику війну і українців у ній.

У далекому 1980 році Олесь Терентійович рекомендував до вступу в Спілку письменників України Гая-старшого. А Гай-молодший є автором літературознавчого дослідження «Письменники дивізії «Прапороносців» – про життєвий і творчий шлях літераторів-фронтників – українця Олега Гончара та росіянина Михайла Алексеєва, а також повоєнних письменників-офіцерів: кореспондента і редактора дивізійної газети 1970–80-их років Анатолія Гаю і командира мотострілецької чоти – комсорга батальйону кінця 1980-их Мико-

ли Гриценка. Робота відзначена україно-німецькою літературною премією імені Олега Гончара.

Цікава, хвилююча деталь: під час роботи над першою книгою про історію дивізії – автори з'ясували, що у цьому з'єднанні поруч з Олесем Гончаром воювали дід та батько Гаю-старшого, мобілізовані в січні 1944 року польовим військкоматом у рідному селі на Кіровоградщині.

Олесь Терентійович багато разів бував у Білій Церкві, зустрічався з воїнами-однополчанами. У музеї з'єднання є книги з автографами письменника, його особисті речі. Про нього нам нагадує вулиця імені Гончара і пам'ятна дошка біля входу на територію нинішньої механізованої бригади – спадкоємиці ратної слави орденоносної гвардійської дивізії. Увічненням пам'яті нашого однополчанина опікувався колишній голова постійних депутатських комісій Київської обласної та Білоцерківської міської рад Анатолій Гай. Він же зробив чи не найвагоміший внесок у літературний літопис нашої з'єднання, розповівши про

бойовий шлях і мирну службу дивізії та механізованої бригади – на сторінках книг «Тиша над полігоном», «Іменна гільза», «Далекі гарнізони», «На тих афганських рубежах. З блокнота військового журналіста», «Біла Церква – Афганістан – Вічність», «У нас «афганцями» їх звать»; у документально-публіцистичному дослідженні «Крапля нашої крові на чужім знамені»; в історично-документальних дослідженнях бойового шляху і мирної служби з'єднання – «Дивізія гвардійського гарту», «Вірність гвардійському знамену» та інших.

Випускаючи щотижня бойові вісники, які висвітлюють на своїх сторінках суворі фронтів будні українських воїнів у протистоянні російській збройній агресії, Гаї під час відряджень на передову одночасно збирають матеріали для написання нової книги про наше з'єднання на Сході України – «Вогненні рубежі прапороносців». Видання буде приурочене до 75-річчя з дня формування дивізії-бригади.

Стали крилатими поетичні рядки: «Слово можна в разящий свинець перелить». Про цю могутню силу слова знали і чудово нею володіли письменники-фронтники. Як естафету їй старших колег – прийняли її і гідно несуть мої нині суцільні однополчани-письменники – офіцер-орденоносець Анатолій Гай та його син Юрій. Володіючи зброєю слова, вони й нині перебувають у бойовому строю, своєю творчістю примножуючи ратну славу нашого з'єднання.

Військові журналісти батько й син Гаї в Авдіївській промисловій зоні, січень 2017 р.

Гвардії полковник Степан ДАНИЛЮК, голова Ради ветеранів 72-ої гвардійської орденоносної красноградсько-київської мотострілецької (механізованої) дивізії «Прапороносці», м. Біла Церква

Український фонд культури ініціював шефство над військовими частинами Збройних сил України в зоні АТО.

З першого дня анексії Криму та збройного вторгнення російських регулярних військ у східні та південно-східні райони Луганщини і Донеччини – члени Українського фонду культури долучились до руху цивільного населення на підтримку воїнів Збройних сил України. Одним із напрямків турботи про українських воїнів стала культурно-просвітницька робота у військах. Для узагальнення набутих і пошуку шляхів розв'язання невирішених питань – з ініціативи керівництва Українського фонду культури на чолі з поетом-академіком, Героєм України Борисом Олійником – підготований і проведений круглий стіл за участю представників Управління з морально-психологічного забезпечення командування Сухопутних військ на тему «АТО в літературі і на екрані».

На заході зібралися: головний консультант Головного департаменту інформаційної політики Адміністрації Президента України О. Бухтатий; начальник управління видавничої справи і преси Державного комітету телебачення і радіомовлення України, член НСПУ О. Кононенко; відомий кіносценарист, викладач Національного інституту театру і кіно, лауреат літературно-мистецької премії Міністерства оборони України імені Богдана Хмельницького за краще висвітлення діяльності Збройних сил України В. Демчак; директор Міжнародного благодійного фонду «Серце до серця» Л. Соколов; відповідальні працівники Міністерства оборони України: начальник відділу військово-патріотичного виховання Головного управлін-

Круглий стіл «АТО в літературі і на екрані» веде Анатолій Гай

НАСТУП ЛІТЕРАТУРОЮ ТА МИСТЕЦТВОМ

ня морально-психологічного забезпечення ЗСУ, полковник Г. Фільта, старший офіцер цього ж відділу, підполковник Є. Беляєв, а також автор цих рядків, який виконував обов'язки начальника відділу інформаційно-пропагандистського забезпечення управління по роботі з особовим складом командування Сухопутних військ ЗСУ.

Присутні обговорили найактуальніші питання діяльності українських діячів мистецтва та значення таких ефективних наступальних засобів, як література й кіно, – у розв'язанні проти насхідним імперським сусідом ідеологічної війни. Учасники круглого столу визнали її не менш небезпечною, ніж збройне протистояння, та дійшли висновку, що ситуація потребує значно більшої протидії – як з боку українських діячів медіапростору, літератури та мистецтва, так і з боку державних органів України.

Митці та військові ухвалили спільну резолюцію, в якій виро-

блено стратегію наступальних дій у всіх напрямках жорстокого ідеологічного протистояння – на противагу московським трубадурам «русского міра», котрі масово застосовують найбрудніші методи і технології геббельсівської пропаганди. Запропоновано за участю відповідних державних органів оперативно вирішити питання, які без залучення значних державних ресурсів уже в найближчій перспективі дадуть відчутний ефект у боротьбі за умисли наших співгромадян, у тому числі й на окупованому російськими загарбниками Сході України.

Одна з пропозицій – на базі пілотного проекту інформаційного військового вісника «Знамено перемоги» 72-ої окремої механізованої бригади – заснувати аналогічні вісники у всіх воєнних бригадах. «Знамено перемоги» – відповідно до розпоряджень керівництва Генерального штабу ЗС України – видають члени Національної спілки письменників України Анатолій Гай, заступник

голови правління Українського фонду культури, та його син Юрій.

Крім друкованих видань, слід активізувати висвітлення війни на Сході України по радіо і на телебаченні, бо досі, як не дивно, наші бійці слухають і дивляться у бліндажах на передовій російсько-деєнерівській «Оплот», «Русский мир», «Молодая гвардия»; натомість із українських – лише де-не-де «1+1»...

Є нагальна потреба у заснуванні на «особливий період» військового видавництва України: для протистояння на книжковому ринку антиукраїнській книзі, фінансованій із російського федерального імперського бюджету,

на 2017 рік бюджетних коштів для оновлення картинних експозицій у будинках офіцерів, починаючи з центрального у столиці. Необхідно замінити полотна про вже «неіснуючу» радянську армію – картинами про сучасні Збройні сили України, наших сьогоднішніх героїв – живих і полеглих, які у найтяжчі для України дні й місяці зупиняли московську орду на Луганщині та Донеччині.

Є нагальна потреба у виготовленні української військово-патріотичної кінопродукції. Учасники круглого столу пропонують, залучивши військових високопосадовців, розглянути можливість екранізації сценарію Богдана Жолдака «Укри», відзначеного премією Міністерства оборони України імені Богдана Хмельницького (2015).

Військовим запропоновано активізувати контрпропаганду на підконтрольних українській адміністрації та тимчасово окупованих територіях України шляхом їх забезпечення книжками, плакатами, листівками патріотичного змісту. Залучити до цієї важливої справи варто національні творчі спілки України: письменників, журналістів, композиторів, художників, кіномитців, театральних діячів, краєзнавців тощо.

Обговорювані заходи неможливо реалізувати без підтримки, в тому числі й фінансово-матеріальної, з боку Міністерства оборони України, Генерального штабу і командування Сухопутних військ Збройних сил України. Саме тому й були запрошені начальники відділів цих відомств: аби донести до них конкретні й цілком реальні пропозиції митців України.

Ініціатори зустрічі дійшли повної згоди, що в ідеологічній війні слід переходити в наступ у боротьбі за торжество нашої правди над московською брехнею.

Іван САВКА,
полковник, учасник круглого столу
Фото О. ДУДКИ

НЕБАЙДУЖІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІ

Полтавське обласне відділення Українського фонду культури багато працює над реалізацією довгострокових програм «Культурна спадщина і сучасність», «Молодь і культура» та інших.

6 січня цього року провели фестиваль-конкурс «Новорічна казка», спрямований на розвиток, підтримку та розкриття творчого потенціалу дітей, вшанування традицій українського народу. Захід проводився у вигляді дитячого шоу із запрошенням кращих творчих колективів і надав можливість дітям набути досвіду у виступах на великій сцені. Конкурс проходив за підтримки управління культури

Полтавської облдержадміністрації та Центру дитячої моди «Століття краси». Наші переможці брали участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах і завоювали призові місця та нагороди.

Родзинкою проведення таких заходів є те, що кожна дитина отримує титул, корону або кубок, диплом і подарунок. Найкращому учаснику вручають Гран-прі фестивалю.

А раніше, 13 листопада 2016 року, Полтавське обласне відділення Українського фонду культури разом із відділом у справах сім'ї та молоді Полтавської облдержадміністрації, за підтримки громадської організації «Полтавське зем-

ляцтво» в місті Києві – вже вдев'яте провели конкурс розуму і краси «Пані Полтавщини 2016».

Мета цього конкурсу – утвердження образу сучасної жінки на високому щаблі соціального визнання та створення феєричного свята краси й успіху за оригінальним сценарієм та режисурою, за участю відомих представників культури, театру, естради тощо. Завданням проведення таких змагань є допомога жінкам різного віку в самореалізації у сучасному суспільстві, досягненні успіхів у професійному та особистому житті, втіленні життєвого кредо.

Традиційними стали конкурси, які проводить Фонд культури се-

ред студентської молоді та дітей. При відділенні створені і працюють Центр україно-індійської дружби «Шанті», обласне творче об'єднання «Художник», а також дитяча студія музичного та образотворчого мистецтва «Веселка». Хорошими є показники роботи цих об'єднань не тільки на Полтавщині, а й далеко за її межами.

Налагоджено співпрацю з обласним відділенням товариства «Україна-Світ», Спілкою художників, Національною музичною спілкою та багатьма громадськими організаціями.

У Полтаві встановили меморіальну дошку фотографу польського походження Йосипу Хме-

левському. У другій половині XIX століття – саме у будинку по вулиці Соборності, 20 (колишня Жовтнева) – Йосип Хмелевський відкрив перше фотоательє у місті. Активісти Полтавського обласного відділення УФК ще 1999 року порушували питання про увічнення пам'яті видатного фотографа. Був розпочатий збір коштів, виготовлений ескіз меморіальної плити, ухвалена відповідна постанова міськвиконкому, але тільки тепер – завдяки зусиллям небайдухих людей, Посольству Польщі у Харкові, полтавському скульптору Сергію Олешку – дошка була відкрита.

Олександра СИДОРЕНКО,
голова Полтавського обласного відділення УФК

Напередодні 30-річного ювілею – Український фонд культури вшанував пам'ять одного зі своїх фундаторів, багаторічного першого заступника голови правління УФК Дмитра Янка.

На будинку, де мешкав митець, відкрито пам'ятну дошку.

Дмитро Янко – видатний український культуролог, громадський діяч, відомий мистецтвознавець, історик, заслужений діяч мистецтв України, член-кореспондент Української академії архітектури, член Національної спілки художників України та Національної спілки краєзнавців України, лауреат Міжнародної літературно-мистецької премії імені Г. Сковороди.

Народився він 19 жовтня 1930 року в селі Зачепилівка Полтавської області. Понад півстоліття творчо працював у царині української культури. У 1959 році закінчив відділення музеєзнавства та археології історико-філософського факультету Київського державного університету імені Т. Шевченка. Працював науковим співробітником Київського державного музею українського мистецтва, завідувачем редакції та головним художником видавництва «Мистецтво», експертом художньо-експертної колегії Міністерства культури УРСР, завідувачем сектору образотворчого

них, культурологічних праць. Він брав активну участь у написанні 6-томної «Історії українського мистецтва», у підготовці 4-томного видання «Пам'ятники містобудівництва та архітектури Української РСР», «Зводу пам'яток історії та культури України», енциклопедичного довідника «Київ», книги «У пам'яті народній».

Дмитро Янко – автор альбомних видань «Художники України», «Пам'ятники Києва», «Слава праці», монографічних видань про творчість скульпторів О. Ковальова, О. Скобликова, упорядник книг «Десять літ подвижництва», «Двадцять літ подвижництва», «Срібний ювілей УФК» про діяльність Українського фонду культури, автор численних публікацій у газетах і журналах, рецензій, буклетів і каталогів.

Краєзнавець був одним із творців Музею народної архітектури та побуту України в Пирогові, брав активну участь у створенні Державного історико-культурного музею-заповідника на острові Хортиця, відбудовував «Золоті ворота» в Києві. Упродовж чотирьох десятиліть на ниві розвитку української культури й охорони пам'яток історії він активно співпрацював з таким видатним діячем культури, як академік Петро Тимофійович Тронько.

Український уряд пошанував Дмитра Янка високими держав-

ПОДВИЖНИК

мистецтва відділу культури ЦК КПУ. Був членом головної редакції художньої літератури та мистецтва Держкомвидаву УРСР.

У 1987 році Дмитро Янко став одним із фундаторів Українського фонду культури (УФК), був обраний членом президії і першим заступником голови правління. Обирався до керівних органів Національної спілки художників України, Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, Національної спілки краєзнавців України, був членом Національної комісії у справах ЮНЕСКО Міністерства закордонних справ України.

Як мистецтвознавець, Дмитро Янко почав друкувати свої роботи у 1958 році. У його творчому доробку – понад двісті публікацій із питань української культури, чимало мистецтвознавчих, історич-

ними нагородами, зокрема, двома орденами «За заслуги» I та II ступеню, почесним званням «Заслужений діяч мистецтв України». А його творчий доробок був відзначений багатьма міжнародними та всеукраїнськими літературно-мистецькими преміями.

Світла пам'ять про Дмитра Григоровича Янка – талановитого мистецтвознавця, визначного громадського діяча, великого життєлюбця, доброзичливу і порядну людину – залишилася у серцях багатьох людей, які його знали. Тепер про нього нагадуватиме й меморіальна дошка, створена талановитим київським скульптором Євгеном Карповим та встановлена на будинку в Києві, по вулиці Суворова, 19, де мешкав видатний культуролог понад сорок років.

Олександр БАКУМЕНКО

ПОБАЧТЕ УКРАЇНСЬКІ ТА ЯПОНСЬКІ ОБЕРЕГИ

Зустріч голів КЦ «Сан» України та Японії з конгресменом Др. Ейсукі Морі, головою парламентської групи з міжпарламентських відносин з Україною. Токіо, Японія, 2016 р.

Культурний центр «Сан» – громадська організація, діяльність якої зосереджена на освіті молоді, міжнародному культурному обміну, мистецтві та співпраці людей різних національностей.

Ідея виникнення центру – успадкувати найкращі культурні цінності і традиції, представлені в культурах народів світу, об'єднуючи їх у рамках єдиної світової культури. Центр прагне сприяти розвитку культурного обміну між країнами та веде свою діяльність як в Україні, так і в Японії.

Осередок проводить благодійні заходи для дитячих лікувальних закладів, заняття з арт-терапії для дітей, хворих на рак, а також для дітей переселенців та дітей воїнів АТО.

Культурний центр організував благодійний концерт на користь постраждалих від землетрусу та цунамі в Японії, добродійний концерт класичної музики на підтримку сліпих дітей та молоді. А разом з Українським фондом культури – КЦ «Сан» влаштовує міжнародний круглий стіл «Роль громадських лідерів, діячів культури та освіти у XXI столітті». Подія відбудеться 25 квітня цього

року – у Верховній Раді України, за участю гостей з Японії та інших країн Європи і світу.

До Року Японії в Україні осередок започаткував Всеукраїнський конкурс творчих робіт на тему «Україна та Японія на крилах миру», який триватиме протягом 2017 року.

Із 15 до 19 травня 2017 року в Українському фонді культури буде представлена виставка «Українські та японські родинні обереги». Детальніша інформація за телефоном: (093)813-39-83, або на сайті – sunculture.org.

Чекаємо всіх на весняних подіях!

ЩИРО ВІТАЄМО УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД КУЛЬТУРИ З ТРИДЦЯТИРІЧЧЯМ!

Це так важливо, що в Україні є така знана організація, яка зберігає культурне надбання

країни та активно представляє власну культуру всьому світові.

Сьогодні важко уявити Україну без Українського фонду культури. Багато українців навіть і не знають, до якої кількості проектів та ініціатив причетний Фонд. Ви покажете приклад добродійності, далекоглядності та орієнтації на майбутнє. Показово, що завдяки Українському фонду культури відроджуються та розвиваються культури всіх народів, які мешкають на теренах України, і саме це сприяє об'єднанню країни в одну багатонаціональну родину. Най-

швидший і найкоротший шлях до того, щоб поєднати людей всього світу, – це культурний обмін, який збагачує всіх, і Фонд стоїть в авангарді цієї важливої місії.

Ще раз сердечно вітаємо колектив Українського фонду культури та всіх, хто допомагає його діяльності, а також вітаємо велику українську родину, тому що це свято всієї країни!

З повагою,
голова правління Культурного центру «Сан» Тетяна АНДРУЩЕНКО,
президент КЦ «Сан» Японії
Мотоко ШІРАКАВА

«Друзі! 11 квітня 1987 року був заснований Український фонд культури. За 30 років свого існування ним чимало було зроблено добрих і корисних справ для суспільства.

Олександр ДУДКА

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КНИГА ПРО ГОЛОВНИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ХРАМ

Патріарх Єрусалима та усієї Палестини Феофіл III і Олександр Логвиненко

Книга-альбом «Храм Гробу Господнього» є невеликою краплиною в океані культурної спадщини народів, які мешкають сьогодні в Україні. Багатьох із нас об'єднує історія 2000-річної давнини, що відбулася у далекій країні Ізраїлі і, зокрема, у невеликому містечку Єрусалимі. Ставлячись із повагою до минулого, ми з надією дивимось у наше майбутнє».

Ці важливі слова Бориса Олійника – написані у післямові до першої книги українською мовою про храм Гробу Господнього в Єрусалимі – головний храм усіх християн, незалежно від доктринальних канонів. Автор книги – Олександр Логвиненко, віднедавна – член Українського фонду культури. Ми попросили його розповісти про унікальне видання і почали з питань історії.

– **Пане Олександр, невже досі не було подібної книги про храм Гробу Господнього?**

– Справді, за всі 1700 років існування храму цілісної книги про нього ні українською, ні російською, ні якоюсь іншою слов'янською мовою не було. Траплялися описи паломницьких поїздок на Святу Землю, де серед іншого йшлося і про відвідування храму Гробу Господнього в Єрусалимі, але завжди – короткого викладу.

– **А чому у Вас раптом виникло бажання створити цю книгу-альбом?**

– Я давно збираю книги про православні храми по всьому світу. У моїй бібліотеці їх близько сотні. До 2013 року я три рази відвідував Ізраїль із короткими одноденними поїздками, і щоразу шукав книгу чи брошуру про цей храм у Єрусалимі. Але такої книги не було. Навіть переривши весь Інтернет, нічого так і не знайшов. Можливо, це було пов'язано з тим, що ні Російська, ні Українська православна церква не мають приділів у храмі, хоча там під одним дахом представлено шість різних християнських конфесій.

– **Однак, що спонукало Вас до створення цього проекту?**

– Волею долі і завдяки своїй попередній роботі я побував у 49 країнах світу. Скрізь намагався придбати книги про відомі споруди і храми, оскільки мене цікавлять історичні віхи розвитку людей і країн. Але книгу про головний храм християн мені так і не вдалося знайти, хоча сил на це було витрачено чимало. Ознайомившись із масою джерел про його історичні особливості та періоди існування, я захотів поді-

литися своїми новими знаннями. До того ж у сучасних джерелах я побачив досить багато недостовірних відомостей, а іноді й відвертої неправди та небилиць про храм.

– **Якщо різні описи храму були короткими, то що вийшло у Вас?**

– Книга складається з понад 60 сторінок формату А4. Акцент зроблений на світлинах про нинішнє життя храму і святих місць, де пройшли події останніх годин земного життя назарянина Ісуса Христа. Всього представлено близько 60 фотографій, створених за допомогою сучасних технологій. На кожній сторінці вони займають до 70 відсотків площі. Значна частина з них була зроблена пізно вночі – у зачиненому храмі, без паломників і туристів. Загальний обсяг фото в книзі – 18 500 квадратних сантиметрів, це дозволяє повніше побачити пишність і унікальність святині.

– **Як Вам вдалося залишитися в храмі Гробу Господнього на ніч, адже по телебаченню часто показують, як увечері прилюдно зачиняють ворота?**

– Так, ворота храму на ніч зачиняють на замок – за особливою процедурою. Однак я отримав відповідний дозвіл від Єрусалимського греко-православного патріархату на ведення фотозйомки всюди, навіть у Гробниці Господній, і здійснення метричних обмірів святинь. Варто сказати, що хвилювання та емоції тих ночей і моментів я пам'ятаю в подробицях дотепер. Мої руки мене не слухалися, виручала задалегідь налаштована і підготована фототехніка.

– **Що найскладніше піддавалося фотозйомці?**

– Неймовірно емоційно складно було в головній каплиці – Кувуклії, а також у Гробниці Господній. Внутрішній розмір святого Гробу Господнього – всього 193×207 сантиметрів. Саме святе ложе – 188 см завдовжки, 95 см завширшки і 62 см заввишки від підлоги. Адже побувати в цьому найбажанішому для будь-якого християнина місці і провести тут кілька незабутніх секунд або хвилин – часом мрія всього свідомого життя віруючої людини! Щастя і радісна благодать переповнюють серце християнина, який виходить із приміщення святого Гробу Господнього. Саме в цьому місці сталося головне диво – воскресіння Господа нашого Ісуса Христа.

– **А хто писав тексти і коментарі до фото? Я бачив у книзі дуже багато подробиць із життя служителів храму і різних історичних переказів.**

– Абсолютно всі тексти написані мною. Я попередньо вивчив близько 30 різних видань, які стосуються історичних фактів, починаючи з хронік Римської імперії і закінчуючи сучасним періодом існування держави Ізраїль на землі Палестини. Деякі цитати я дослівно наводжу – як достовірні відомості. В цілому, мені було неймовірно цікаво працювати над цим виданням.

– **У Ваших книгах досить багато розповідей про життя православної церкви. Наскільки вони правдиві?**

– Перед здачею до друку обидві книги пройшли цензуру у відповідних службах нашої церкви, і

після внесення суто технічних поправок – вони повністю відповідають усім канонам православ'я.

– **На Вашій сторінці у Фейсбуці є фото з главами деяких церков. Коли це було?**

– Після виходу сигнальних примірників книг я зустрічався із настоятелями Єрусалимської, Кіпрської та Української церков, а також із начальником Російської духовної місії в Єрусалимі. Усім їм були вручені екземпляри книги-альбому, і від кожного з них я почув багато позитивних слів про реальну потребу в подібному виданні.

– **Для багатьох людей звичніше казати храм Гробу Господнього, а Ви досить часто використовуєте назву храм Воскресіння Христового. У чому різниця?**

– Православні християни східного обряду називають святиню – храм Воскресіння Христового. Таке найменування відображає історичні події, які відбулися тут: страждання Спасителя у Страсний тиждень і Його світле воскресіння, яким Христос, перемігши владу смерті, явив знамення прийдешнього воскресіння всіх померлих і спокутував гріхи людські. Деякі традиції акцентують увагу на стражданнях та мученицькій смерті Ісуса Христа в ім'я спокутування людських гріхів. Цим пояснюється сьогоденні більш живване найменування – храм Гробу Господнього.

– **У російському варіанті книги наведені вірші. Хто їхній автор?**

– Це мої вірші. Рядки, наведені на початку, народилися від моїх емоцій, коли я вперше відвідав Єрусалим. Екскурсовод довго вів нас вузькими торговельними вуличками старого міста, як раптом ми вийшли на площу і, опинившись перед входом до храму, я застиг від кародійного моменту здійснення моєї мрії. Я був надзвичайно щасливий від того, що дійшов до найсвятішого християнського місця на Землі. А через дві години, коли вже вийшов з храму, моя душа була переповнена незвичайними відчуттями спілкування з головними православними святинями. Обидва вірші лягли на папір трохи пізніше, оскільки в той день я не міг писати. У буквальному сенсі тоді моє життя розділилося на «до» і «після».

– **А що Ви можете сказати про варіант книги українською мовою?**

– Ця книга народилася у 2017 році – за активного сприяння керівництва Українського фонду культури. Переклади текстів здійснені викладачами Київської

духовної академії, а якість поліграфічного втілення – заслуга високого професіоналізму друкарні «Від А до Я», і особливо її директора Сергія Марутовського.

– **Пане Олександр, можливо, Вас хтось консультував, адже у книзі надзвичайно багато деталей із життя храму, до цього ніким не описаних?**

– Варто сказати, що мені пощастило: промисел Божий звів мене з митрополитом Єрусалимського патріархату Тимофієм (Маргарітіс). Владика Тимофій є носієм унікальних знань у всіх сферах життя церкви, особливо Єрусалимської. Він у 1980 році закінчив Ленінградську духовну академію, тому прекрасно розмовляє російською мовою. Саме його я вважаю своїм головним консультантом і наставником у принципових питаннях під час роботи над обома книгами-альбомами.

– **Скільки часу зайняла у Вас вся робота над цим проектом?**

– Робота над текстом та оформленням книг, у цілому, тривала близько чотирьох років. Усього впродовж 2013–2017 років у мене було вісім спеціальних поїздок до Єрусалима. Останній і остаточний варіант тексту в моєму комп'ютері – під номером 46. Одночасно я виконував і фотографічні роботи. Всього зробив близько 3000 світлин. Також відмінно рисою книг є те, що всі дати, цифри, імена, розміри і посилення – ретельно мною обчислені, вивірені, а також детально і скрупульозно уточнені. Та, звичайно, в книгах не все ідеально.

Починаючи роботу над цим проектом, я не уявляв собі всього того величезного обсягу складнощів, із якими мені довелося зіткнутися. Тільки моя наївність дозволила мені ризикнути почати цю роботу. Озираючись сьогодні назад, я бачу свою «зухвалість» і розумію, що якби я знав про все наперед, то, ймовірно, не взявся би за це ніколи. Можливо, саме громіздкість теми опису головного християнського храму не дозволяла іншим узятися за подібне.

– **Пане Олександр, що б Ви хотіли сказати на завершення нашої зустрічі?**

– Ці книги з'явилися завдяки безкорисливій допомозі багатьох людей, яким я надзвичайно вдячний за увагу і сприяння. А сьогодні багато інших людей беруть активну участь у популяризації цих видань – із метою донести викладене в ній до православного християнства. А читачам цього інтерв'ю я від щирого серця бажаю знайти можливість побувати на Святій Землі і відчувати щастя від благодатного відвідування храму Гробу Господнього (Воскресіння Христового).

Ось головні фрази, з яких починається розповідь у моїх книгах-альбомах: «...Багато-багато шляхів у християнському світі ведуть до стародавнього міста під назвою Єрусалим. А в християнському Єрусалимі найголовнішим є храм Гробу Господнього».

Коли заходиш у затишне приміщення Українського фонду культури, де під крилом видатного поета Бориса Олійника гуртуються десятки славнозвісних майстрів слова, художників, композиторів чи акторів, часто-густо можеш зустріти серед них і Світлану Глух.

Леонід ГОРЛАЧ

Вічно рухлива, енергійна, сповнена особливою зичливістю, вона виділяється відразу. А спілкування з нею – то завжди радість занурення в особливий світ високого мистецтва. Хай навіть не мовиться про специфіку класичної музики чи тонкощі фортепіанного виконання, що в наш складний, часом трагічний час всезагального отупіння цінностей хіба людей вибраних. Бо навіть про суспільні негаразди скаже Світлана Петрівна з тихою посмішкою на вустах: мовляв, людство переживало й не такі катастрофи, але ж відроджувалося та являло майбутньому і високе слово, і неповторну мелодію... Отож і цього разу Україна вийде з борні ще сильнішою, ряснішою на таланти. А вже коли мова зайде про рідний Чернігів, де мала щастя народитися, її очі стають схожими на тихі деснянські плеса – бо то ж її рідна мала батьківщина, там неподалік білоруські пуці, звідки росте коріння батьківського роду. І хоча практично все життя народної артистки України, професора Національної консерваторії імені Петра Чайковського пов'язане з Києвом, все ж перші кроки по землі майбутньої видатної майстрині залишилися таки на золотих деснянських пісках.

Доля українського творця завжди була непростою. Особливо, коли доводилося бути першим у роду, коли серед попередників ніхто не жив у мистецькому світі. Та, мабуть, був особливий талант угадування доньчиної долі

ВИСОКА ДОЛЯ МИТЦЯ

Під час концерту Світлани Глух. Марина Порошенко вітає народну артистку

в її батьків, які запримітили в дівчинці музичний дар. Так і потрапила Світлана спершу до музичного училища імені Р. Глієра, а згодом до Київської державної консерваторії. Так народилася відома піаністка.

Мабуть, встиг натішитися її батько успіхами доні, бо Господь подарував йому цілих сто

літ життя! І це при тому, що на його долю випало не одне випробування. Саме він, кадровий зв'язківець, чергував на вузлі зв'язку укріпрайону в трагічну ніч з 21 на 22 червня 1941 року.

Коли ж у серпні того року було наказано закласти 30 ящиків вибухівки в підвали будинку військового округу, то саме Петрові Черношею довелося прокласти телефонний провід для детонації. Тоді не підірвали приміщення, а коли повернулися в 1943-ому, не знали схеми мінування та з великими труднощами розшукали воїна-зв'язківця, який і показав, де лежить вибухівка. Здавалося б, учорашній воїн розгубив чуття високого мистецтва, але вроджена інтелігентність, на щастя, не вивітрилася в кривавих боях.

Як солістка й ансамблістка, Світлана Глух виступала в багатьох країнах світу. Прискіпливі журналісти підрахували, що її гру слухали президенти 29 країн. А що вже казати, скільки тисяч вдячних слухачів аплодували талановитій виконавиці, скільки сил поклала вона для того, щоби світ знав про Україну. Віртуозність володіння інструментом, вимогливий вибір творів для виконання, особлива м'якість проникнення в партитуру, широчінь діапазону – все це дало підстави численним рецензентам зарахувати її до числа видатних майстрів. Про це розповідають хіба що пожовклі від давності афіші та програми, а ще газетні статті та фотографії чарівної актриси.

А скільки хисту вклала Світлана Петрівна в те, щоб на повну силу зазвучали голоси видатних співаків! І був то не ремісничий промисел нинішніх естрадних «зірок», що плутаються у двох регістрах, глушать слухачів дев'ятибальними децибелами, записаними на студійні диски. Досить назвати тільки частину імен видатних майстрів музичного мистецтва – Степан Турчак,

Євгенія Мірошниченко, Раїса Кириченко, Микола Кондратюк, Марія Стеф'юк, Гізела Ципола, Дмитро Гнатюк, Діана Петриченко – щоб зрозуміти, на якому класичному рівні творила Світлана Глух як акомпаніатор. Недарма співак світової слави Анатолій Кочерга відзначав колись її уміння відчувати вокаліста кожним нервом. Його колеги теж зауважували великий такт артистки, що вміє виокремити індивідуальні якості співака і водночас тонко подати й свій хист.

Є в нашого народу мудре прислів'я: «Що посієш, те й пожнеш». Щоправда, згадують його здебільшого в контексті з хліборобською працею. Але в мистецтві теж є своє жнивування – коли ти частку власної душі віддаєш юним пошуківцям долі.

Світлана Глух і в цій справі виявилася на висоті. Свого часу в Українському фонді культури була започаткована програма «Нові імена України». І авторитетна мисткиня, незважаючи на зайнятість, буквально зажила цією ідеєю. Вона виховала понад чотириста музикантів, чимало з яких уже здобули визнання, удостоєні почесних звань, трудяться в мистецьких колективах України та за її межами. Досить назвати бодай імена народного артиста України Миколи Дядюра, співаків Оксани Дикої, Сусани Джамаладінової (Джамали), Євгена Орлова тощо.

Шлях від концертмейстера столичної філармонії до професора консерваторії, пізнання земних континентів, безліч випробувань – і збережена велика душа, в якій є місце і для рідних та друзів, і для тих, хто прагне пізнати високий світ справжнього мистецтва. Її знають в Україні і світі, її ім'я записане на партитурі вічності. А це значить, що Світлана Глух як музикант – відбулася.

Тож нехай і далі буде Вам світло на душі, шановна майстрине!

ПОШУК САМОРОДКІВ

Із 19 до 21 квітня в Українському фонді культури проходив щорічний конкурс «Нові імена України».

Його мета – виявлення і підтримка юних та молодих мистецьких талантів. Види і жанри – не обмежені: музика, живопис, література, скульптура, народна творчість. Цьогоріч у змаганні взяли участь представники різних областей. Талановиті діти віком від 6 до 18 років приїхали з Житомирщини, Київщини, Черкащини, Сумщини, Волині, Донеччини.

У журі – видатні діячі українського мистецтва: ректор Київської консерваторії Володимир Рожок, ректор Львівської консервато-

рії Ігор Пилатюк, народні артисти України Віктор Гуцал, Людмила Семенович та інші. Постійна голова журі – народна артистка України Світлана Глух. Серед лауреатів «Нових імен України» є і її студенти: народна артистка України Сусана Джамаладінова (Джамала), головний диригент Національної опери України Микола Дядюра, соліст «Метрополітен-опера» Євген Орлов, соліст італійської опери Володимир Тишков, солістка німецької опери Ольга Микитенко.

Важливо зазначити, що вся команда «Нових імен України» протягом 27 років працює на громадських засадах. Наш конкурс – єдиний, де не передбачений грошовий внесок за участь.

Борис Олійник і Світлана Глух з лауреатами фестивалю «Нові імена України 2016». Листопад 2016 р.

«Сонячний художник» – так називають у світі Миколу Шелеста. «У його картинах усе дихає здоров'ям», – сказав Борис Олійник, відкриваючи одну з виставок живопису і графіки митця.

Він з'явився на світ 22 травня 1936 року, коли цвіли сади і розливалися пахощі бузку; уродженець села Губиниха Новомосковського району на Дніпропетровщині.

Господь подарував життя Миколі Шелесту в пору найскравішого буяння природи. І тому, мабуть, доля поклала йому до коліски пензля, бо малювати мріяв із пуп'янка. Атмосфера краю козацьких вольностей надихала мало хлопця на малювання козаків на конях і пейзажів із видами річки Самари – притоки Дніпра, по якому ходили варяги до греків.

Коли підріс, вибрав свій шлях – учився малювати.

Навчався у Київському училищі прикладного мистецтва, а потім у Львівському поліграфічному інституті імені І. Федорова, який закінчив 1970 року «на відмінно» – за рішенням голови державної екзаменаційної комісії, академіка В. Касіяна.

Молодий художник включився у творчий процес і зарекомендував себе високопрофесійним митцем. Участь у республіканських, всесоюзних і зарубіжних виставках засвідчила зростання його майстерності.

Нині Микола Миколайович – член Національної спілки художників України, член президії Українського фонду культури. За високі досягнення в галузі образотворчого мистецтва удостоєний звань «Заслужений діяч мистецтв» України та Польщі; відзначений нагородою міжнародної виставки образотворчого мистецтва; у 2004 році нагороджений Грамотою Верховної Ради України та двічі відзначений Подякою Київського міського голови – за вагомий внесок у створення духовних і матеріальних цінностей та досягнення високої майстерності у професійній діяльності.

Микола Шелест знаний не лише в нашій державі, а й далеко за її межами. Майже в 50 музеях Батьківщини, у 13 музеях США, Франції, Казахстану, Польщі, Японії, а ще у приватних колекціях понад

40 країн світу – перебувають твори видатного майстра живопису і графіки. Шанувальникам художника добре відомі цикли його станкових живописних і графічних творів: «Мальовнича Україна», «По Чернігівщині», «По Франції», «Дорогами Польщі», «Натюрморти України», «Лемківські народні пісні», «Козацькі народні пісні». Упродовж багатьох років його роботи демонструвалися на міжнародних виставках образотворчого мистецтва в Болгарії, Австрії, Німеччині, Польщі, Камбоджі, Канаді.

У малярських полотнах художника вдало поєдналися чіткий графічний рисунок, колористичне багатство та віртуозна майстер-

нує живописну прозорість і кольоровість, у гравюрах і рисунках – штрих і м'якість легкості

ють до сплячки. Природа (і людина в них) дихає, пульсує, живе. Так само можна говорити про весняне і літне роздолля на полотнах митця. «Повінь», «Весняний день», «Чайки на скелях», «Перед дощем», «Козацька левада» вражають красою, за па х а м и

...На фоні останніх сонячних променів, що позолотили пасмо хмаринок, малонаїждженою дорогою через перелісок – прудко мчить гривастий красень кінь. Обабіч нього на снігу – червоні плями, ніби кетяги калини, – кров вороного утікача. Його переслідує зграя вовків. У небі кружляє гайвороння. Воно теж хоче здобичі. Сіроманці відстали... Споглядаючи картину, до щему в серці хочеться, щоб у стрімкому пориві кінь перемиг, щоб важка засніжена дорога привела його до прихистку.

Велика частина творчості Миколи Шелеста присвячена Тарасові Шевченку. На більшості творів про Кобзаря зображені відомі місця, де бував і малював Тарас Григорович. І назви картин відповідні: «Густинський монастир», «Михайлівський Золотоверхий», «Седнівська церква», «Чернігівський колегіум», «Тарас Шевченко і Варвара», «Т. Шевченко – маляр».

«Якось я задумав зробити до «Кобзаря» графічні твори – гравюри, – розповідає митець. – Потім охолов: «Кобзар» співано-переспівано, митці, кожен на свій розсуд, десятки років ілюстрували конкретні твори. Тому не захотів повторюватися. Вирішив написати картини у тих місцях, де бував Шевченко, і самого Тараса Григоровича зобразити по-своєму, в інших ракурсах. Їздив на місця подій і в реальних умовах створював картини, був у райцентрі Яготин на Київщині, куди Тарас Григорович приїздив до Варвари Репніної пропонувати руку і серце, але її батьки відмовили.

«Вони йдуть по одній дорозі, та далі вже дві дороги. Так їхні шляхи розійшлися». Я передав цю драму... Вдалині маленька церква іде, будинок Репніних, церква. Намалював Шевченка на тлі ротонди біля Аскольдової могили (Шевченко ту ротонду теж малював), відійшовши від сучасного ландшафту, тобто зобразив «той час». На передньому плані намалював тінь глядача. Цікава річ: якщо відходити від центру картини праворуч або ліворуч, Шевченко повертається тулубом, головою і дивиться вам в очі».

Усім мистецьким життям, громадською діяльністю, патріотичною громадянською позицією Микола Шелест утверджує і возвеличує нашу Батьківщину, наш народ.

ЛЮДИНА СОНЯЧНОЇ ДУШІ

ність у передачі зображуваного. Головна цінність творів у тому, що митець не просто зображає живу чи мертву природу. У них завжди закладений глибокий сенс: уважний глядач його знайде, бо митець допомагає в цьому, майстерно komponуючи дари природи з портретними та іншими предметними зображеннями, подає зворушливі смислові деталі, взяті з реального життя, і надає їм філософського звучання.

Він гостро відчуває особливості кожної техніки, котра має цілий світ образів, відтінків і форм. Ці-

подиху тонів і відтінків. Його живописні і графічні твори збагачують скарбницю національного образотворчого мистецтва, зачаровують, створюють ауру тепла і благородства, впадають у символічного звучання.

Пейзажі – неймовірні. Кольоровий лад, відчутий митцем, набуває повноти світогляду опоетизованого образу природи, передаючи особисті враження художника. Гравюри вражають витонченістю, багатством деталей, українським колоритом, насичені українською минувиною і сьогоденням. А натюрморти – малярсько-філософські новели. У кожному з них – таїна гами, гра світла і фарб, виразність техніки малярства. Через речі, дари природи й несподівані деталі вони розповідають алегорії-притчі. Вони щедрі зображеннями предметами і виразно українські. Портрети ж виписані з фотографічною точністю! У динаміці – погляд, рух, вгадується настрої і характер та вдача героя портрету.

Полотна передають сонячну красу доквілля, його принадливість і неосяжність.

Зимові пейзажі налаштовують на елегантний лад, але не схила-

і барвами. Вдивляючись у кожну картину, мимоволі цінуєш виховну місію художника, його мудре застереження: перед тобою красивий світ! Не руш, не руйнуй його, а бережи і примножуй.

Окрему експозицію можна було б оформити із живописних і графічних творів, на яких зображені його улюблені з дитинства тварини – коні. Вони красиві та граційні у своєму спокої серед мальовничої природи: «До нічного», «Над річкою Сейм», «Бузкова зима», «Зимовий полудень»... і – хвилююча новела, написана пензлем та натхненням, – «Подих волі».

Нещодавно член правління Українського фонду культури Тетяна Кара-Васильєва відзначила свій 75-річний ювілей.

Олександр БАКУМЕНКО

Ця подія чомусь залишилася непомітною у засобах масової інформації. А варто було б згадати про багаторічну унікальну творчість Тетяни Валеріївни у площині українських національних традицій. Фундаментальна праця доктора мистецтвознавства, члена-кореспондента Академії мистецтв України, заслуженого діяча мистецтв України, завідділом декоративного мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Рильського Національної академії наук України Тетяни Кара-Васильєвої – стала справді надзвичайною подією в українській культурі. Авторка монументального, яскраво ілюстрованого фоліанту (463 ст., 580 іл.), що побачив світ 2008 року у київському видавництві «Мистецтво», відтворила унікальну картину розвитку феноменального явища української вишивки від прадавніх часів до нашого сьогодення.

Книга-альбом лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка 2012 року Тетяни Кара-Васильєвої «Історія української вишивки» повно і всебічно висвітлює основні етапи розвитку української вишивки від часів її зародження до сьогодення, розкриває роль і місце традиційного виду декоративного мистецтва в оформленні одягу, житла, храмових інтер'єрів, під час різноманітних свят і народних обрядів. У виданні широко представлено унікальні зразки вишивок, виконаних за малюнками Тараса Шевченка, Василя Кричевського, Ганни Собачко-Шостак, представників авангарду початку ХХ століття, а також сучасних народних і професійних майстрів.

Найвідоміша у світі дослідниця української вишивки – одного з

найпоширеніших видів традиційного національного мистецтва – на підставі багаторічних наукових пошуків, аналітичних узагальнень переконливо доводить першоджерела та феномен цього явища в українській духовній і художній культурі. На основі маловідомих архівних документів, наукових та літературних джерел Тетяна Кара-Васильєва стверджує, що українська вишивка належить до однієї з найдавніших і найважливіших складових національної декоративної культури нашого народу. Завдяки глибоким дослідженням авторки, унаслідок багаторічної наполегливої, подвижницької праці Тетяни Валеріївни в царині декоративного мистецтва – з «Історії української вишивки» дізнаємося, що українська вишивка як течія мистецтва упродовж століть зазнавала не лише високих злетів, а й періодів занепаду.

Узагальнення величезного фактологічного матеріалу, зібраного авторкою під час наукових

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ

експедицій протягом чотирьох десятиліть, яскраво репрезентує українську культуру і всебічно розкриває обдарованість української нації. Систематична дослідницька праця Тетяни Кара-Васильєвої в музеях та архівах України, у фондах національних заповідників розпочалася ще на початку сімдесятих років минулого століття, а завершилася виданням унікальної, широкомасштабної «Історії української вишивки». Цьому виданню передувало майже 400 статей із питань теорії та практики народного мистецтва, 20 науково-популярних книг, підручників та посібників, 50 колективних монографій та наукових збірників.

Серед робіт Тетяни Кара-Васильєвої привертають увагу ошатно видані монографії «Полтавська народна вишивка» (1983), «Українська вишивка» (1993), «Українська сорочка» (1994), «Український рушник» (1997). Вони знайшли належне відтворення на сторінках «Історії української вишивки» – у прекрасному художньому оформленні Андрія Прибеги.

Треба відзначити, що велику увагу дослідниця приділяє вивченню церковного шитва України та особливостям його розвитку. Наслідком таких багаторічних досліджень у музеях і архівах України стали найцікавіші розділи з «Історії української вишивки»: «Золоте шитво Київської Русі», «Церковне гаптування XIV–XVIII століт-

тя» та «Художники-живописці і вишивка XIX століття». Авторка досконало вивчила й дослідила гаптарські роботи релігійного змісту, зокрема, літургійне шитво України XVII–XVIII століть. Вона атрибутувала гаптовані твори релігійного змісту, які належали матері видатного українського гетьмана І. Мазепи – ігумені Марії Магдалини Мазепиній, та гаптовані роботи низки інших творчо обдарованих ігуменів і черниць.

За ґрунтовні наукові дослідження і відкриття в галузі українського образотворчого мистецтва, викладені у докторській дисертації «Літургійне шитво України XVII–XVIII ст. (іконографія, типологія і стилістика)», Тетяні Кара-Васильєвій у 1994 році було присуджено ступінь доктора мистецтвознавства.

Вперше в історії вітчизняного мистецтвознавства вона опублікувала архівні матеріали, які виявили в Україні широку мережу жіночих монастирів XVII–XVIII століть, зокрема, часу Гетьманщини. Вони були значними осередками просвіти, гаптарства та іконопису. Ці монастирі офірувалися видатними діячами української культури – гетьманами, козацькою старшиною. Архівні матеріали, скарби фондів, уважно досліджені Тетяною Кара-Васильєвою, виявили черниць, які були не лише вправними гаптарками, а й талановитими іконописцями, що є унікальним художнім явищем середньовічної європейської культури.

Училища з підготовки жінок-іконописців діяли при Ніжинському богословському монастирі, Києво-Флорівському, при Золотоніському Свято-Успенському монастирях. Тож завдяки відкриттям Тетяни Кара-Васильєвої українське середньовічне мистецтво втратило статус анонімного. Стали відомі талановиті майстрині, які писали ікони. Поруч з іменем ігумені Марії Магдалини Мазепиніної з'явилися ймення ігумені Олени, ігумені Фотинії, черниці Нектарії, черниці Піори та інші.

Аналізуючи джерела формування літургійного шитва, авторка «Історії української вишивки» доходить висновку, що Київська Русь перейняла грець-

ку християнську іконографію як уже сталу систему, що досягла своєї класичної завершеності у Візантії. Але давньоруські майстри йшли далі, творчо переробляючи традицію, асимілюючи її на місцевому ґрунті. Кара-Васильєва у своїх дослідженнях також довела, що XVII–XVIII століття – це доба яскравого піднесення національного рис української культури. Інновації бароко віднайшли своєрідну інтерпретацію як у народному, так і в професійному мистецтві, у їхньому національному забарвленні. В «Історії української вишивки» – мабуть, уперше в мистецтвознавчій літературі України – вміщено ґрунтовний «Словник термінів» для широкого читачького загалу, де подано складні богословські тлумачення зрозумілою мовою.

У своїй книзі дослідниця підняла престиж широко знаної у світі української традиційної вишивки XIX–XX століть, авторка творчо осмислює й висвітлює феномен нашої селянської вишивки – як рідкісного явища національної культури.

Заслугує високої оцінки композиційна побудова та стилістика книжки з влучними епіграфами до кожного розділу, вдалими коментарями й ґрунтовними текстами-дослідженнями. Треба відзначити, що над «Історією української вишивки» Тетяна Кара-Васильєва розпочала роботу у ті часи, коли, за умовами ідеологічного диктату, об'єктивно досліджувати культурні форми, провідна роль у виникненні та розвитку яких належала релігійному світогляду, практично заборонялося.

Всупереч фактам, дослідники національних культурних форм були зобов'язані нівелювати та замовчувати реальні міжкультурні взаємини з іншими народами, стверджуючи натомість провідну роль російської культури. Заборонялася й персоналізація творців національних видів мистецтва дорядянського періоду, які належали до церковних громад та опальних родин. Тому хронологія досліджень обмежувалася дозволенням у радянській науці та культурі періодом – XIX–XX століття.

Цінність та новизна «Історії української вишивки» Тетяни Кара-Васильєвої якраз і полягає в тому, що вона вперше в українському мистецтвознавстві, можна сказати, ще з радянських часів, виклала історію нашого національного феномену, яким є традиційна вишивка на теренах України, – у її великому хронологічному спектрі. Хрестоматійна книга з глибоким національним підтекстом сьогодні не лише сприяє відродженню та розвитку стародавнього мистецтва вишивки, а й має велике патріотичне значення.

З роси і води Вам, шановна Тетяно Валеріївно!

Серед творів лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка 2013 року, народного художника України Петра Печорного – чільне місце належить серії декоративних тарелів за мотивами творчості Тараса Шевченка.

Олександр БАКУМЕНКО

У виставкових залах Українського фонду культури з успіхом проходили виставки великоформатних керамічних тарелів-ілюстрацій до поезій Тараса Шевченка роботи Петра Печорного. А нещодавно його персональну експозицію розгорнули у Національному музеї декоративно-прикладного мистецтва України. Художник здобув всесвітню славу творця унікальних керамічних картин. Починаючи з 1967 року, його твори з великим успіхом виставлялися у Канаді, США, Англії, Чехословаччині, Польщі, Німеччині, Югославії, Бельгії, Японії, Монголії, Кіпрі, Австрії, Росії. За кордоном відбулося понад тридцять персональних виставок видатного митця.

Філософія глибокої образності українського народного мистецтва набула унікального розвитку у декоративно-прикладній творчості Петра Печорного. У його особі поєдналися яскраві грані талановитого кераміста, графіка, маляра і скульптора. Ще у 2001 році для виготовлення ве-

ликоформатних тарелів-ілюстрацій до поезій Тараса Шевченка – він зробив близько сорока робіт олівцем так званої «керамічної графіки», тридцять із яких йому пощастило втілити у вигляді великих мистецьких картин.

Художник створив цікаві фольклорні образи, які привели його до літературних героїв. Український характер митця у його роботах безпомилково виявляють і форма, і колір, і малюнок у народних традиціях. Червоні, сині, зелені, жовті барви творів – природні, земні, найчастіше

СПИРАЮЧИСЬ НА ОТЧУ ЗЕМЛЮ

вживані серед українців. Кожна таріль із фрагментами літературних творів Великого Кобзаря, підсилена епіграфами українського Пророка, звучить гімном української душі.

У картинах-тарелях митець мислить образами та формами, що існують у природі і народному мистецтві. Але вмів їх так подати, що вони здаються новітніми барельєфами, до яких він конструктивно запозичує мистецьку простоту і значущість художності, монументальність як особливу репрезентативність і наповненість літературним Шевченковим змістом. За плавністю ліній силуету, обтічністю форми і обсягів, за гармонією пропорцій, за виявленням образу – тарелі-ілюстрації досконалі.

У стилістиці митця простежується українське фольклористичне неobarоко, з узагальненням, спрощенням і монументалізацією форми. Художник наближається до чистоти класичного стилю у новітньому виявленні. Його мистецтво утворюють три складові: не лише природа, яку вважає криницею для будь-якого митця, але й традиції – класична та народна. «Традиція для мене – дух, а форми шукаю в природі», – стверджує художник.

Майстер знайшов у Шевченківській тематиці неповторні еле-

менти сучасного формовияву. У цьому й полягає головна цінність творів талановитого українського кераміста, професора Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну Петра Печорного. Упродовж шістдесяти років творчої діяльності він не втомлюється наголошувати: «Якщо митець не дбає про традиційність – він позбавлений опертя на отчу землю...»

ШАНУЙМО ПІСНЮ!

Восени 2016 року в Березовій Рудці, мальовничому селі Пирятинського району на Полтавщині, за сприяння Українського фонду культури – відбувся традиційний щорічний Всеукраїнський літературно-мистецький фестиваль «Осіннє золото», присвячений пам'яті Дмитра Луценка.

Пісні митця стали народними: «Києве мій», «Сивина», «Фронтівки», «Не шуми, калинонько», «Мамина вишня», «Хата моя, біла хата», «Осіннє золото» та інші, створені у співпраці з видатними композиторами Л. Ревуцьким, К. Данькевичем, О. Білашем, В. Верменичем, П. Майбородою, А. Філіпенком, А. Пашкевичем, М. Дремлюгою, І. Шамо.

Пісенно-мистецьке свято «Осіннє золото» проводиться на батьківщині поета з 1990 року. Один із його засновників – директор Березоворудського сільськогосподарського технікуму О. Котенко. У народному історико-краєзнавчому музеї села відкрито пам'ятну кімнату поета-пісняря.

2001 року газета «Вісті» ЦССТУ за підтримки Українського фонду культури – заснувала літературно-мистецьку премію «Осіннє золото» імені Д. Луценка. Одними з перших її лауреатів стали народна артистка України Раїса Кириченко та композитор Анатолій Пашкевич. Згодом відзнаку отримували відомі поети, композитори, співаки, артисти, в тому числі народні артисти України Олександр Василенко, Віктор Шпортько, Світлана Мирвода, Національний заслужений академічний український народний хор України імені Г. Верьовки, Національна капела бандуристів та інші митці, які виконують пісні на вірші поета.

Минулорічний захід був особливий, бо приурочений до 95-річчя від дня народження поета. Володарями премії імені Д. Луценка стали: журналістка українського радіо, популярна ведуча літературно-мистецьких програм, поетеса Н. Шаварська, художній керівник і головний диригент хору імені Станіслава Павлюченка (Національний університет мистецтв) О. Скобцова. А в номінації композитор-виконавець відзнаку отримав Олесь Коляда з міста Бердичів, що

на Житомирщині, який написав низку пісень на вірші Д. Луценка і працює над виданням пісенної збірки. Ще одна премія дісталася фольклорному колективу «Молодички» (Полтавська область).

На фестивалі слухачі почули і артистів-аматорів, і професійних виконавців із різних куточків України.

До 95-річного ювілею поета Київська міська рада ухвалила рішення присвоїти авторам пісні «Києве мій», що стала офіційним гімном столиці, – Дмитру Луценку та композиторові Ігорю Шамо – звання «Почесний громадянин міста Києва». У столиці також встановлено меморіальну дошку на будинку по вулиці Суворова, 19А, де жив і працював поет останні 15 років.

16 жовтня відбувся великий концерт у приміщенні Національної музичної академії. Основою його був виступ хору імені Станіслава Павлюченка. А в Національній історичній бібліотеці, що в Києво-Печерській лаврі, пройшла виставка, де представили твори Дмитра Омеляновича: книги, компакт-диски з його піснями, фотографії, особисті речі. Приємно, що пам'ять про видатного поета-лірика живе у його незабутніх творах.

Олександр БАКУМЕНКО

Олесь Коляда на Співочому полі

НОВІ ПЕРЛИНИ ЗОЛОТОГО ФОНДУ

25 березня у селі Денихівка, що на Тетіївщині Київської області, з успіхом пройшов Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Пам'ять бережуть роки» імені Раїси Кириченко.

Світлана СОКОЛОВА

Організаторами фестивалю, який відбувся вже вдруге, є благодійний фонд «Ініціативна молодь Тетіївщини» та фонд розвитку громад «Червона калина», а також депутат Київської обласної ради Олег Балагура. Підтримав захід і Український фонд культури.

Серед учасників – колективи з Тетіївського, Білоцерківського, Рокитнянського, Сквирського та Бородянського районів, з Києва та Полтави. Конкурс проходив у номінаціях «Ансамблі», «Дуети, тріо» та «Солісти».

У складі журі – український композитор-пісняр, член асоціації діячів естрадного мистецтва Леонід Нечипорук, голова благодійного фонду «Ініціативна молодь Тетіївщини» Ярослав Гавюк, заслужена артистка України Олена Білоконь, начальник управління культури, національностей та релігій Київської обласної державної адміністрації Ігор Подолянець та інші.

Обов'язковою умовою конкурсу було виконання пісні з репертуару Раїси Кириченко. Прозвучало близько сотні пісень, які пробудили щемні спогади про берегиню української пісні та переконали, що естафета талановитого її виконання передана гідним наслідувачам. Виконавці вражали яскравими самобутніми виступами та індивідуальністю.

У підсумку, перші місця вибороли: народний фольклорний ансамбль «Терниця» (Білоцерківський район) – номінація «Ансамблі»; Аліна Білокінь та Марія Хміль (місто Тетіїв) – номінація «Дуети, тріо»; Софія Суккар (мі-

сто Київ) – номінація «Соло», молодша вікова категорія; Алла Бузало (місто Полтава) – номінація «Соло», друга вікова категорія; Ядвіга Кривенко (Тетіївський район) – номінація «Соло», старша вікова категорія. Але переможених немає, оскільки відзнаки отримали всі учасники.

«Пані Раїса розпочинала творчий шлях із сільського будинку культури. Значною мірою, саме із них виходять народні, заслужені люди, які прославляють свою землю, – сказав Ігор Подолянець. – Фестиваль лише набирає обертів, але Київщина вже представлена половиною населених пунктів. Дякую меценатам, думаю, в тяжкі часи, коли на Сході країни йде війна, меценатство й волонтерство процвітатимуть. І ми одне одному допомагатимемо».

Від Українського фонду культури почесні грамоти отримали: Олег Балагура, голова Тетіївської райдержадміністрації Наталія Троянська та солістка-вокалістка

Тетіївського районного будинку культури Оксана Бондаренко. Завідуючий організаційно-технічним відділом УФК Олександр Дудка поділився враженнями: «Видно, що є майбутнє в державі, – дітки співають. Ми й надалі підтримуватимемо фестиваль, оскільки те, що тут бачимо, – це і є багатющий фонд української культури – люди зі своєю душею, яким треба сприяти і яких варто об'єднувати».

Тетіївщина готуватиметься до наступного свята, а «Культура і життя» продовжуватиме влаштовувати читачам зустрічі з невичерпним золотим фондом української культури – творчими самородками. Залишайтеся з нами!

Фото авторки

Видано за сприяння Українського фонду культури

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№ 16 (4743), 21 квітня 2017 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року.

Свідчення про реєстрацію КВ № 1026 від 26.10.1994 р.

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор: Євген БУКЕТ

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-62, cultandlife@gmail.com

Видавець: Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор: Андрій ШЕКУН

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65

Дизайн та верстка: Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат: ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40. Тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51

Розповсюдження і реклама:

Тел.: +38 (044) 498-23-64; +38 (097) 111-17-56

Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд. Вміст газети поширюється на умовах ліцензії СС ВУ 3.0, якщо інше не вказано стосовно конкретного матеріалу.

Передплатна ціна на 2017 р.:
3 місяці – 59,81 грн; 6 місяців – 138,54 грн.
Передплатний індекс: 60969
ISSN 2519-4429

Наклад 5 000

Ціна договірна

© СС ВУ «Культура і життя», 2017

